

בס"ד לקראת שבת מלכתא

הלימוד השבועי לנבחני דרשו

פרשת וישב טו - כא נסלו | דף היומי - שבועות ה - יא | משנה ברה - סימן רע"ג טע"ף ז' עד סימן רע"ז טע"ף ב' | מוסר - חומת דת פרק ד' ובאמת הוא מקרא מפורש פרק ו' עד פרק ו' והנה בעניני הכסף | קנין חכמה - פרק א משנה ז' עד משנה י"ד

יום המישי י"ב כסלו תשע"ח | פניני פרשת וישלח | תקציר שבועי ה'דף היומי בהלכה'

עיר	ירושלים	בני ברק	מוזיעין ע.	חיפה	ב. שמש	אלעד	ב"ש	צפת	ביתר ע.
16:00	16:14	16:08	16:05	16:05	15:59	16:07	16:18	16:06	16:00
17:14	17:15	17:15	17:13	17:13	17:15	17:15	17:17	17:11	17:15
17:52	17:48	17:50	17:47	17:47	17:51	17:49	17:53	17:43	17:52

מצורף מדי שבוע למנויי חברת העלוניים

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך ועידוד לימוד התורה

היו לי אבא ואמא, אחים, כולם צדיקים ולא נשאר מהם כלום... ואני נשארתי לבד... "כי במקלי עברתי את הירדן הזה ועתה הייתי לשני מחנות", ב"ה זכיתי לילדים צדיקים, בנים, נכדים, נכדות, כולם צדיקים. "מה אשיב לה' כל תגמולוהי עלי", הכל חסדים והכל ניסים

פרק נוסף מתוך יומנו האישי של הג"ר יצחק לוינשטיין זצ"ל, איש אמונו של יבדלחט"א, מרן הגרא"ל שטיינמן שליט"א

היו קצת מסתכלים וכו', אבל כל תפקידו בעולם הזה היה בהקמת ממלכת התורה.

מוציאים ספרים וכו'. מי זכה לתלמידים על ידי ספריו? אחד!; ובהתרגשות גדולה פרץ ראש הישיבה בבכי: "החפץ חיים!... הוא היחיד שזכה וזוכה עד היום הזה".

אף אחד לא יודע מה תפקידו בעולם הזה.

אסיפות הורים בישיבות

המשכנו לדבר מדוע לא עושים אסיפות הורים בישיבות קטנות, מסוג שמצויות שם בעיות חינוכיות. ואמר ראש הישיבה: "חבל שרמ"ם ומלמדים לא קוראים מיד להורים, לפני שמתפוצצת אש גדולה. היו חוסכים הרבה בעיות".

אבל לגופם של דברים אמר, שאם הר"ם יגיד לאבא שבנו לא בסדר, האבא יתנפל על הבן ולא יחנך, וזה יותר גרוע. והוסיף: "מה יעזור לדבר, אם בבית יש דוגמה לא טובה. אצל רובם - בלא גוזמא - יש בעיות של שלום בית, האב מקניט את אשתו לעיני הילדים. אבל מה אפשר לעשות, אי אפשר לצאת בכזה 'קול קורא' לכולם, וחלקם באמת לא מוכשרים ללימוד גפ"ת בעיון. ולכן יש שם בעיות חינוכיות ולא יעזור לזה אסיפת הורים".

שמחה בלימוד

הגענו לבית, ומרן שליט"א כובד בסנדקאות ושמת. לאחר מכן עלה לשיבת 'באר אברהם', ודיבר ברבים כמה דקות, על כך שבחור בכל מצב משבר וכדו', צריך להיות מאושר ושמת על שזכה ללמוד, ואינו צריך לשים לב לקשיים, כי הוא מחזיק את העולם ולומד תורת ה'.

יום המישי, ר"ח שבט

ייסורים

ביום ראשון קובי רוזנשטיין התקשר שהרב מצונן, מאד ואמרתי שאני רוצה שרופא יבוא מיד.

נכנסתי ביום שני אל חדרו, ומיד אמר: "עבירות" וכו'... אמרתי: "הראש ישיבה, אסור להקל ראש במצב, אולי זו דלקת ריאות... נביא רופא". ד"ר טלר אמר למדוד חום והיה 38.3, ור' יצחק רוזנרטן הלך לקרוא לבחורים שיבואו לשיעור בבית, ובינתיים ישבתי ולמדתי לידו.

לפני שהתחלנו אמר בהתרגשות: "ב"ה כולי ניסים, אני סובל מ... וד"ר אדלר מאנגליה ראה צילומים ונבהל, וגם ד"ר שטיין מירושלים נבהל. ורצו לעשות ניתוח וב"ה מסתדרים בלי ניתוח. ניתוח הוא מסוכן, ומי אמר שזה

"ועתה הייתי לשני מחנות" (בראשית ל"ב, י"א)

מור השוון תשנ"ז

הפסד זמן

בשמחה רבה התבשרנו על הולדת בן לאחי מנחם שליט"א, וביום שני לסדר חיי שרה נסענו לירושלים כשהרב משמש כסנדק. מיד כשנכנס למכונית של יהודה פורת, שאל אותי ראש הישיבה אם אני לא אומר שיעור. אמרתי לו שאני מוסר שיעור אחה"צ, אבל אני מפסיד חברותא טובה את הר"ר חזקיהו מיישקובסקי.

וענה: "אין הכי נמי, אתה עוד יכול לרדת..."

והוסיף: "אני לא יודע למה אני נוסע, אפשר להרוויח עוד כ"כ הרבה זמן של לימוד. כשרבי חיים קנייבסקי נוסע חושב בלימוד, ואני?!... ומיד החל באמירת תהילים.

בזמן שהקול קול יעקב

בדרך עצרנו, ומרן יד ואמר תפילת הדרך. כשנכנס מיד פתחתי ואמרתי כמה המצב קשה, אווירת מלחמה,

וכ"כ הרבה צרות. וענה: "בזמן שהקול קול יעקב - אין הידיים ידי עשו". ואמרתי: "מה רוצים? הרי יש ריבוי תורה בכמות, בעלי תשובה וכו'", וענה: "אין הכי נמי, אבל יש מחלוקת ושנאת חנם וזה גורם לכל הצרות! לולא זאת כלל ישראל היה במצב הרבה יותר טוב!"

ושאלנו: מדוע היום אין איכות ויש כמות.

ומרן השיב ודיבר על עולם הזה: "פעם בעיירה הלחם היה קמח ומים - ותו לא, לא היו צריכים כשרות כי אין הרבה בעיות. היום על לחם צריך כשרות, כי יש בו כ"כ הרבה מרכיבים. פעם ידענו כשהגיע דבר עם 'הכשר' זה בעיה, כי מה פתאום צריך הכשר, האוכל היה פשוט וזה היה מספיק. והיום?..."

חובת האדם בעולמו

יהודה פורת דיבר על הר"ר... כמה הוא לוקח על עצמו חובות עם כל הכוללים. ואמר מרן: "מי יודע כל אחד למה הוא בא לעולם הזה. תיקחו לדוגמא את הפונוביז'ער רב, אם הוא היה מחבר ספרים, עשר עשרים ספרים,

כשהגיעה המשאית עם הברזלים, לא יכול היה הרב מפוניביז' להתאפק, והתחיל לשאת את הברזלים. הבחורים רצו ושאלו: "מדוע הראש ישיבה סוחר ברזלים כאחרון הפועלים!?", הביט בהם הרב בתמיהה: "ברזלים הם אלו?", קרא ברגש, "זה ש"ס, זה רמב"ם!"

מאוצרו המשובח של מגיד המישרים הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

אי אפשר לזכות לכתרה של תורה, אלא כאשר מתייחסים לענייני העולם הזה כארעיים, ולעסק התורה והמצוות - כקבוע!

...

האיש אשר בנה בית בכל המובנים בדור האחרון, היה מרן הרב מפוניביז' הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל. כח אהבת התורה ורצון עז פעם ברב מפוניביז', לייסד עוד ועוד מקומות תורה; ולפעמים, הרצון החזק עצמו מביא סייעתא דשמיא להצלחה.

הרב זצ"ל, בבואו לבנות בית, קומם את התורה הקדושה מעפר, והקים שם ושארית לעולם התורה שנחרב בשואה. הרב ידע מהו "ויבן לו בית", וייסד את כל ממלכת התורה של פוניביז' לבדו, בעשר אצבעותיו, בהתלהבות דקדושה ובכוחות כבירים.

אבי מורי שליט"א מספר, שהיה נוכח בעת מעמד הנחת אבן הפינה לשיבת

פוניביז', בו השתתף מרן ה'חזון איש' זצ"ל. הרב מפוניביז' היה שרוי בהתרגשות עצומה ונוראה. הוא הרי איבד את כל משפחתו, ישיבתו ובני קהילתו בשואה, ובכוחות שמימיים התגבר כארי וכשחל להתחיל מאפס, ולקומם מעפר את תורתנו הקדושה. בעת יציקת היסודות, הרגע שסימל את כל מאמציו הכבירים שהתחשלו לידי מעשה, הוזיל הרב דמעות חמות שנטפו על לחייו, על זקנו, ונשרו אל קערת המלט. בהמשך הארוע, ביקשו מה'חזון איש' לשאת דברים לרגל המעמד. פתח ה'חזון איש' ואמר: "אני יכול לומר רק דבר אחד. כשעושים הנחת אבן הפינה מיט אגרוי'ס'ע קידוש, עם כוס של יין, 'לחיים' ומיני מזונות, לפעמים זה מצליח ולפעמים לא. אבל כשעושים הנחת אבן הפינה עם כוס של דמעות - זה ודאי מצליח!"

וכמו הדמעות ששפך יעקב אבינו שבנה את כלל ישראל, באו דמעותיו של הרב מפוניביז' זצ"ל ופעלו במרומים. הוא שבנה את בית ה' אך ורק לכבודו יתברך, אכן זכה וראה את ממלכתו קמה וניצבת לתלפיות, בית אולפנא לחכמים שהפך לסלע יציב ביסודות העם היהודי.

מרן הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל, ראש ישיבת פוניביז', סיפר שבתחילה כשבנו את בנין הישיבה, היו בית המדרש וחדר האוכל בקומה התחתונה - היכן שחדר האוכל נמצא גם כיום. ביום בו התחילו את בניית הקומה השניה עבור בית המדרש, היו אמורים להגיע כמה משאיות עם הברזלים, הבלוקים, הקורות וכל השאר, לצורך הכנת התשתיות והעמודים.

אחרי תפילת שחרית, הלכו הבחורים לאכול ארוחת בוקר, אך הרב זצ"ל נעמד בחוץ והמתין לחומרים שיגיעו. כידוע היתה הנהגתו של הרב תמיד בנכבדות ובהדר, כשכולו אומר כבוד כראוי לתלמיד חכם. כשהגיעה המשאית עם הברזלים, לא יכול היה הרב להתאפק, ובמקום להמתין לפועלים שיחלו להוריד את חומרי הבניה, התחיל לשאת בכוחות עצמו את הברזלים מן המשאית, תפס בעצמו ברזל אחרי ברזל והורידם מתא המטען. כשאינו חס על חליפתו הנקיה שהתלככה וניזוקה מהחלודה שלהם.

אחד הפועלים השתומם למראה שנגלה מול עיניו, ורץ במהירות לתוך חדר האוכל, לקרוא לבחורים שיבואו למנוע מהרב להתבזות כך. הבחורים רצו החוצה, וכששאלו את הרב: "מדוע הראש ישיבה סוחר ברזלים כאחרון הפועלים!?", הביט בהם הרב בתמיהה: "ברזלים הם אלו?", קרא ברגש, "זה ש"ס, זה רמב"ם! זה ראשונים ואחרונים! הם אלו הברזלים שישמשו כיסודות בית המדרש לשנים רבות. זה לא ברזלים זה תורה!"

ולא שהיה באותם זמנים קל ופשוט. אני ראיתי בדירתו של הרב מפוניביז' זצ"ל מכתב שכתב לו האדמו"ר בעל ה'אמרי חיים' מויז'ניץ זצ"ל, בו הוא מבקש שימכור לו ששים שקים של מלט!... בני החסידות עמדו אז לסיים,

"ויעקב נסע ספתה ויבן לו בית" (בראשית ל"ג, י"ז)

התורה מספרת, שכשיעקב אבינו נפרד מעשיו, הוא הגיע למקום ושמו סוכות, ושם בנה לו בית. את המילים "ויבן לו בית", מפרש ה'תרגום יונתן' בצורה מעניינת: "ובנא ליה ב'י מדרשא". יונתן בן עוזיאל מגלה לנו מהו הבית שיעקב בנה: בית מדרש! לזה יעקב קורא 'בית', לא לבית הגשמי בו הוא התגורר. מוטל עלינו לדעת ולהבין את עומק הדברים.

אמנם במושכל ראשון הדבר נראה לנו רחוק, הרי כל אחד מבין שקורת גג לו ולמשפחתו, הוא דבר בסיסי שאי אפשר בלעדיו. אך מוטלת עלינו החובה לזכור ולהבין, שבסופו של דבר, יש את העיקר ויש את הטפל.

זכורני מלפני עשרות שנים, שנקלעתי פעם לכינוס של חסידי סלונים שהתקיים בעיר טבריה, בזמן הנהגתו של האדמו"ר בעל ה'ברכת אברהם' מסלונים זצ"ל. דקות אחדות לאחר תחילת הכינוס בקשוני הגבאים לעזוב

את המקום, כי היה זה כינוס פנימי של החסידות, אך דבר אחד שהספקתי לשמוע מהרבי זצ"ל נחרט עמוק בליבי: למשתתפים חולקו מיני מאכל ומשקה, והרבי בראותו זאת פתח ואמר: "לא נתאספנו כאן לאכול ולשתות! אנחנו אמנם אוכלים ושותים להשיב את הנפש, אך צריך לזכור את העיקר: נתכנסנו כאן להתחזק ולהתרומם בעבודת השם!". פעמים רבות אני נזכר באמירה נוקבת זו של האדמו"ר זצ"ל. בכל דבר בחיים צריך להתבונן ולדעת מה העיקר ומה הטפל, ולשנן זאת שוב ושוב.

כשנכנסים לביתם של צדיקים ועובדי השם, ניתן להרגיש בנקל בכל פינה ובכל זווית מהו העיקר ומהו הטפל, רואים בחוש כיצד כל הבית אינו אלא טפל לחלק העבודת ה' שבבית. ממה עושים את עיקר העסק, אם בקניית רהיט חדש או שמה כשאחד הילדים גמר מסכת תלמודית, או כשידע הטיב את הנלמד בישיבה.

קרובת משפחתו של הגה"צ רבי דב יפה זצ"ל, משגיח ישיבת 'כפר חסידים', בילדותה, התארחה פעם בשבת במעונו. בעת שהגישו את המרק בליל שבת, היא אמרה לרבנית שלא תגיש לה צלחת, כי היא אינה אוהבת מרק. בשעת הסעודה לא הגיב רבי דב לדברים מאומה, אך לאחר הסעודה ניגש אליה, האיר לה בנועם ובעדינות מיוחדת השמורה עימו, ואמר לה ברוך: "אין אנו אוכלים מחמת שאנו אוהבים, אנו אוכלים משום שאנו זקוקים לכח לעבודת השם ותו לא...".

את יסוד הדברים נמצא בלשונו הזהב של רבי משה חיים לוצאטו - הרמח"ל, בספרו הנשגב 'מסילת ישרים' (פרק א): "כללו של דבר, האדם לא נברא בעבור מצבו בעולם הזה, אלא בעבור מצבו בעולם הבא, אלא שמצבו בעולם הזה הוא אמצעי למצבו בעולם הבא שהוא תכליתו".

הבית שלנו צריך לשמש רק אמצעי, הוא נכלל ב'מצבו בעולם הזה'. אך בית המדרש, המקום שקיים עבור 'מצבו בעולם הבא' - הוא העיקר והתכלית. נוסף ונאמר עוד, שיתכן שלפי תרגומו של יונתן בן עוזיאל, יעקב אבינו לא בנה לעצמו בית כלל, אלא בנה רק בית מדרש. הרי יושב אוהלים היה, ולכל משפחתו וקנייניו בנה מבני עראי, שכן לענייני העולם הזה אין צורך במבנה של קבע. כך יוצא שבכלל 'מקנהו' הכתוב בהמשך הפסוק - "ולמקנהו עשה סוכות", נכללים גם גופו, משפחתו, רכושו ושאר ענייני ותשמישי עולם הזה, שעבורם הכין סוכות עראי.

ראיתי את אבי זצ"ל חוצה ישר את הכביש, בתוך המים, אמרתי לעצמי: בן אדם חולה, כמעט משותק. בחוץ עדיין חושך אפלה. יש עוד שעה תמימה עד לתפילת העמידה. מה יש? מה קרה? מה הבהלה? תחכה רגע ותראה אם אפשר למצוא דרך טובה יותר לעבור את הכביש, מבלי להיכנס לתוך המים? התשובה: זוהי אהבת ה'!

הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א על אין דבר העומד בדרכו של האוהב

גשם, ואתה כביכול אומר לו שאיך מעונין במה שהוא שולח לך! זוהי עזות פנים, זוהי גאווה, סיים אבי זצ"ל. למותר לצין כי הנחתי את המטריה ולא נטלתי עמי.

בית הכנסת היה אומנם במרחק של שני רחובות, דא עקא שהיה במורד הרחוב וכל הגשמים העזים התנקזו לכווננו. כשהגענו לרחוב של בית הכנסת ראיתי שם בריכה עצומה. גובה המים, ללא גוזמה, הגיע עד הברכיים!

אני זוכר שעמדה שם מכונית וניסיתי לגשת לראות אם יש איזושהי דרך לעבור מאחוריה. בעודי משתתה, מחפש דרך, ראיתי את אבי זצ"ל חוצה ישר את הכביש, בתוך המים, והוא אמר לי: "כך נרויח עוד רגע להיות בבית הכנסת".

חשבתי לעצמי: בן אדם חולה, כמעט משותק. בחוץ עדיין חושך אפילה. יש עוד שעה תמימה עד לתפילת העמידה. מה יש? מה קרה? מה הבהלה? תחכה רגע ותראה אם אפשר למצוא דרך טובה יותר לעבור את הכביש, מבלי להכנס לתוך המים? התשובה: זוהי אהבת ה'! אהבת ה' אמיתית נבחנת במסירות נפש! שום דבר לא יעמוד בדרכו של אוהב ה', בדרכו לקיים את רצון בוראו!

"אהבתי אתכם אמר ה' - הקב"ה אוהב אותנו. הוא מחכה לנו בבית כנסת! הוא רוצה לשמוע את תפילתנו! הגמרא (ברכות ו' ע"ב) דורשת את הפסוק (ישעיהו נ' ב'): "מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה" - "אמר רבי יוחנן: בשעה שהקדוש ברוך הוא בא בבית הכנסת ולא מצא בה עשרה- מיד הוא כועס".

ממילא מוטלת עלינו החובה לרוץ לבית הכנסת, כמו שאמר הנביא (הושע ו', ג'): "נדרפה לדעת את ה'", ואז יתקיים בנו מקרא שכתוב: "אהבתי אתכם אמר ה'".

(דרוש ציון חומש בראשית)

"וַיבֹא יַעֲקֹב שְׁלֹם" (בראשית ל"ג, י"ח)
וברש"י: 'שלם בתורתו'

לכל אדם צריך שתהא אהבת ה' עצומה, בלי גבול. כיצד ניתן לדעת אם אכן יש לאדם אהבת ה'? כותב הרב בעל "ראשית חכמה", שהאדם נבחן בשעה שנדרש ממנו מאמץ, יגיעה, לקיום מצווה. אם בגלל המאמץ הנדרש הוא נמנע מלקיים את המצווה - סימן שחסרה לו אהבת ה'! אבל אם למרות הקשיים, למרות המאמץ הנדרש, הוא דבק במצווה, ושום סיבה שבעולם לא תמנע ממנו לקיים את המצווה-סימן שהוא אוהב את ה' באופן אמיתי.

אדם שנמנע ללכת לשיעור תורה, כי שיעור התורה מתקיים במקום רחוק, או משום שאין בו מקומות ישיבה ויהיה עליו לעמוד בכל מהלך השיעור, וכדומה - חסר לו באהבת ה'! אדם שנמנע מללכת ביום השבת לשיעור תורה כי אחרי אכילת החמין הוא לא מסוגל לזוז... הוא חייב לישון... והרי, אומר לעצמו, "שבת" ראשי תיבות "שינה בשבת תענוג" - חסר לו באהבת ה'! הגע עצמך, אומר ה"ראשית חכמה", אם היו אומרים לו שנותנים שם אלף דולר, הרי היה רץ לשם עם כל המרץ... לכסף- יש לו כח, לתורה- לא. יש בכך סימן מובהק שאינו אוהב את ה'!

אספר לכם סיפור שארע לי עם מו"ר אבי זצ"ל, ממנו נוכל ללמוד כיצד עבדו זקני הדור הקודם את ה', באיזו מסירות נפש ובאיזו אהבה: כל ימיו היה מו"ר אבי זצ"ל קם משנתו בחצות הלילה. רק בסוף ימיו, בשנתים האחרונות לחייו, כשהיה ממש חולה וחצי מגופו היה כמעט משותק, היה קם "מאוחר" - בעלות השחר, מתעטף בטלית ומניח תפילין, והולך לבית הכנסת.

כיון שרגלו השמאלית כמעט ולא תפקדה, היינו צריכים להתלוות אליו ולתמוך בו שחלילה לא יפול.

לילה אחד, ירד גשם זעלפות. כולנו יודעים שגם בחורף ישנה חובה ללכת לבית הכנסת, אבל האם חייבים ללכת גם כאשר חולים? האם חייבים ללכת גם כשהגוף כמעט משותק? אצל מו"ר אבי זצ"ל לא היתה זו בכלל שאלה. ביודעי שאצלו אין זו שאלה, הגעתי לביתו, כשבחוץ עדיין שררה אפילה. הוא התעטף בטלית ובתפילין, הניח משהו על הראש כדי שהתפילין לא ירטבו, ויצאנו לדרך. פתחתי את המטריה שהיתה ביד, ומיד הרגשתי מכה על היד. "מדוע פותח אתה את המטריה?", שאלני אבי "הקב"ה שולח לנו

כשראתה המנהלת את הסירים החדשים, נדהמה לחלוטין. הסירים היו ענקיים, גדולים דיים כדי לבשל עבור כמה מאות בחורים... היא הלכה שוב אל הרב, ותממה באוזניו: "מה יש לי לעשות עם סירים כה גדולים?" השיב לה הרב: "אני כבר כעת רואה חמש מאות בחורים מול עיני!"...

הגאון רבי עזריאל ראזנבוים שליט"א, ר"מ בישיבת גייטסהד, סיפר שהתלווה פעם להגה"צ רבי אריה לייב פרידמן זצ"ל, משרידי חניכי נובהרדוק ומגדולי בעלי המוסר בדור האחרון, כשהלך לבקר בבית הגאון רבי בצלאל ראקוב זצ"ל, גאב"ד גייטסהד. במהלך הביקור סיפר רבי לייב, שבשנות המלחמה, כאשר הגיע לארץ ישראל, זכה להשתתף במעמד הנחת אבן הפינה של ישיבת פוניבז' במרומי גבעת הישיבה, עליו סיפרנו. לאחר המעמד, כאשר פנו כולם לרדת מהגבעה, נשאר הוא לבדו על ההר עם הרב מפוניבז'. שאלו הרב: "רבי לייב, וואס הערט איהר (מה אתם שומעים)?" בעוד רבי לייב תמה לכוונתו, המשיך הרב בהתרגשות: "איך העָר שוין ווי מְעָן לְעָרְנָת תוּרָה (אני שומע כבר את קול לימוד התורה)!"...

(מכתב 'אוצרותיהם אמלא')

סוף סוף, את הקמת הבניין של החסידות במרכז הקריה המתחדשת, אך היו חסרים להם שקי מלט, ולא הצליחו להשיגם מהספקים, עקב החובות העצומים.

"ייתיב נא עמנו, וימכור לנו שקי מלט, ולכשירחב נשלם לכבודו..." כך כתב האדמו"ר זצ"ל לרב.

בני התקופה התמודדו עם עניות כה מחפירה, עד שכדי להשיג שקי מלט, נזקקו לעזרת הרב מפוניבז' זצ"ל; ודווקא כך בנו תורה. מתוך הרצון הכביר לבנות את בית ה' ולקומם את חורבות העם היהודי, מצאו גדולי הדור את הכוח לייסד את כל עולם התורה כפי שהוא היום.

עוד סיפור נפלא סיפר ראש הישיבה רבי שמואל זצ"ל, שבימי ראשית הישיבה מנתה הישיבה כארבעים בחורים, ובא היום והרב קיבל לישיבה כעשרים בחורים נוספים. המנהלת של המטבח פנתה לרב, ואמרה לו שהסירים שברשותה כבר לא מתאימים בגודלם לכמות הבחורים, והיא זקוקה לסירים גדולים יותר. הבטיח לה הרב שיטפל בענין, ואכן לאחר כמה ימים הגיע לישיבה משלוח של סירים.

הגוי אמר לי: "אני לא רוצה ליהנות ממך בגלל שאתה יהודי!". לא ידעתי אם לבכות או לצחוק, אמרתי לו: "האם אתה נורמאלי?? האם אני יהודי?? נולדתי להורים גויים ואני גוי גמור!! למה אתה אומר לי שטויות כאלו שאני יהודי?!", אך הגוי התעקש...

הרב שלמה זלמן פרידמן שליט"א אב"ד סאנטוב - לייקווד על המיידות של היהודים

ולא לזרוק לפח - זה שייך רק ליהודי ולא לגוי! אשר על כן - אינני רוצה ליהנות ממך".

מספר בעל התשובה: "כששמעתי את דבריו, חלחלה אחזתני והתחלתי לחשוב, אולי יש איזו ממשות בדבריו. "...המשיך הבעל תשובה לספר: "התקשרתי מיד לאבי, ושאלתי אותו על מוצאי, אולי אני יהודי... אך אבי אמר לי שלא אשגע אותו בשגינותי, ואפסיק להפריע לו עם דברים שאין להם שום הגיון ושכל. אך לאחר שנקפו ועברו הימים, החלטתי שאני לא שותק, והתחלתי שוב 'לשגע' את אבי בתוקף, ולשאול אותו על מוצאי, ולאחר ששמעתי את אבי מתחיל לגמגם קצת, לחצתי עליו ביותר, עד שיום אחד נשבר אבי והודה לי שאכן כן: "אתה יהודי, "אמר לי, "כי אמך היא יהודיה, ואם אמך יהודיה, אתה יהודי גמור"!!!

השתוממתי מאוד מאוד, ועתה הוברר לי מנין הגיעה לי כזו מחשבה של "אהבת חינום", לרחם על אנשים אחרים, כי אכן היטב הגדיר הגוי הזקן הזה, רק יהודי מסוגל לרחם על אנשים אחרים בחינם אין כסף - להיות לו ה"עקסטרע געפיל" - ומאז התחלתי להתקרב לצור מחצבתי, ולאחר תקופה זכיתי לשוב בתשובה, והיום הנני ב"ה יהודי כשר המקפיד על קלה כבחמורה... נמצינו למדים מזה דבר נפלא, שאפילו גוי

מבין שעיקר הנקודה של יהודי הוא לאהוב מישהו אחר - אהבת חינום - בלי שום חשבונות! וזו כל מציאותו של יהודי! להיות לו ה"עקסטרע געפיל" לזולתו, ו"זיך רעכענען מיט יענעם" - ואכן איתא בחז"ל ("ב"ר כ"ד, ז'), שאמר רבי עקיבא: "ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה", שעיקר הנקודה של התורה והיהדות היא האהבה לשני, וכן אומרים מדי יום ביומו - "לעולם יהא אדם" - ואח"כ "ירא שמים"...

(נועם שיח מכון אפריון שלמה ויצא תשע"ח)

"הצילני נא מיד אחי מיד עשוי" (בראשית ל"ב, י"ב)

ידועים דברי חז"ל, שבית המקדש השני נחרב בעוון שנאת חינום. ולכאורה הגם ששנאת חינום היא מידה גרועה ביותר, בכ"ז, האם עוון זה של שנאת חינום חמור ביותר מכל שאר עבירות שבתורה? וא"כ למה נתייחד עוון זו דוקא, שבעבורו נחרב הבית?

והנה ברצוני להקדים סיפור נפלא ביותר ששמעתי ממו"ח שליט"א, וכך סיפר:

בעל תשובה אחד, שזה כמה שנים לטובה הוא עולה ומתעלה במעלות התורה והיראה, סיפר דבר נפלא ביותר, על השתלשלות הדברים שגרמו לו להתקרב לדרך התורה והיראה, וכך סיפר הבעל תשובה:

"אני גדלתי כגוי גמור, להורים גויים בסביבה גויית, ולא ידעתי כל השנים ממשוהו אחר. לאחר שגדלתי והייתי לאיש, התחלתי לעבוד במסעדה אחת של גויים. יום אחד ניגש אלי בעל הבית ואמר לי, שהוא נוסע לכמה ימים לחופש. הוא נתן לי את מפתחות המסעדה, והורה לי שבכל לילה לאחר שהקונים האחרונים עוזבים את המקום, יהיה תפקידי לנקות את כל המסעדה, ולזרוק לפח הזבל שבחוץ את כל האוכל שנשאר, וכך אתנהג עד שובי.

ביום הראשון, כשראיתי שנשאר הרבה אוכל, חשבתי לעצמי שממש חבל שאנשים לא יהנו מהאוכל, לא היה לי לב לזרוק את האוכל לזבל, על כן, החלטתי לחלק את האוכל שנשאר לאותם הנצרכים לו.

והנה באותו רחוב, מול המסעדה, היה 'מושב זקנים' של גויים, ובערבו של יום לקחתי את כל האוכל, נכנסתי למושב הזקנים, והתחלתי לחלק את האוכל לזקנים הגויים שהיו שם. כמובן שכולם נהנו מאוד להתעדן במאכלים מיוחדים של מסעדה יוקרתית.

ברם, היה שם גוי אחד שלא הסכים בשום פנים ואופן לקבל את האוכל ממני. ביום הראשון חשבתי אולי זה מקרה, אולם כאשר הדבר חזר ונשנה כמה ימים, והלה התעקש לא לקבל ממני את האוכל, שאלתי אותו למה הוא לא אוכל? והלא כולם אוכלים והוא לא צריך להתבייש! ונשאר הרבה אוכל, וממש חבל שהוא לא אוכל, במקום שזה ילך לפח.

אמר לי הגוי דבר אחד שזעזע אותי נוראות, הגוי אמר לי: "אני לא רוצה ליהנות ממך, בגלל שאתה יהודי!". כששמעתי את דבריו, לא ידעתי אם לבכות או לצחוק, אמרתי לו: "אתה נורמאלי?? אני יהודי?? מי כמוני יודע שנולדתי להורים גויים, והם גידלו אותי כל השנים, אני גוי גמור!! למה אתה אומר לי שטויות כאלו?". אך הגוי התעקש ואמר: "שמע היטב, מחשבה כזאת, ישיהה לך 'עקסטרע געפיל' לחוס על האוכל שנשאר, לחלק אותו לאנשים

האזינו עכשיו לשיעורי

הרה"ג רבי אריה זילברשטיין שליט"א

כ-5 דק' ביום וזכיתם ללמוד את ה'דף היומי בהלכה'

077-2613337

הצטער האיש וניסה לתפוס את הגנבים, אבל לא הוא ולא המשטרה הצליחו לשים את ידיהם על הפושעים הללו. בן מתמיד היה לו, לסוחר ההוא, שבראותו את צערו הגדול של אביו, החליט לסייע לו בלכידת הגנבים, והחליט לישון בחנות. הבן שכנע גם את החברותא שלו, שיגיע לחנות בשעה 12 בלילה, ושם ילמדו שניהם

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א על השמחה הגדולה במעשים הטובים ובשבירת המידות

"פי שרית עם אלקים ועם אנשים ותוכל" (בראשית ל"ב, כ"ט)

הדרגה הגבוהה ביותר של האדם בשבירת מידותיו, היא להגיע למצב שבו יש לו שמחה אין קץ, והנאה כבירה, בכך שהוא מתגבר ואינו עונה למחרפיו, או משתדל להצטנע ולא לספר על מעשיו הטובים, וכיוצא באלה המידות הטובות.

כאשר אדם מגיע לדרגה שכזו, שהשמחה הגדולה שלו היא להתגבר על מידותיו, הרי שיש בידו סימן מובהק שההתגברות שלו היא אמיתית, ואינה עשויה לרושם חיצוני, או כדי לזכות באותות של כבוד מבני אדם. והאמת, שכל אחד מאתנו שזכה אי פעם להתגבר באמת על אחת ממידותיו, יוכל לספר על מידה גדושה של שמחה שנכנסה לליבו באותה שעה!

הוא גם יוכל לספר שאין לה תחליף, לאותה שמחה, ושום שמחה אחרת אינה יכולה להתחרות בה, בשמחה הטהורה והמקודשת הזו, החודרת לעמקי לבבו, ומשחררת אותו מכל צרה ומועקה.

הבן המתמיד החליט לסייע

הנה לפנינו סיפור על מפגש מסמר שיער בין סבלנות לשמחה:

בעיר לודז' שבפולין חי יהודי סוחר, חסיד גור, ירא ושלם, שעשה מלאכתו ארעי ותורתו קבע. הלה הצליח במלאכתו, אולם בתקופה מסוימת פרצו גנבים מדי לילה לחנותו שבמרכז העיר, וגרמו לו נזקים כבדים.

הצטער האיש צער רב, וניסה לתפוס את הגנבים, אבל לא הוא, ולא המשטרה הלודז'אית, הצליחו לשים את ידיהם על הפושעים הללו.

בן מתמיד היה לו, לסוחר ההוא, שבראותו את צערו הגדול של אביו, החליט לסייע לו בלכידת הגנבים, והחליט לישון בחנות. הבן שכנע גם את החברותא שלו, שיגיע לחנות בשעה 12 בלילה, ושם ילמדו שניהם עד ה'נץ'. החברותא הסכים.

שמעו ושתקו

כך ישבו שני הבחורים המתמידים ולמדו מדי לילה בלילה עד שעת ה'נץ', ואז פנו לבית כנסת כדי להתפלל כותיקין. הם היו תמיד בין הראשונים שהגיעו לתפילה.

לילה אחד היו עסוקים בסוגיה קשה במיוחד, והתאמצו מאד בלימודם, וכשהגיעה השעה ללכת לתפילה, עדיין לא היו הדברים ברורים להם כל צרכם, והם נאלצו להמשיך בלימוד עוד כמה דקות. משיימו והתבוננו בשעוניהם ראו שהשעה כבר מאוחרת, ולמרות זאת מיהרו לבית הכנסת כדי

להספיק את מנין ה'הנץ'.

אחד המתפללים בראותו את הבחורים מגיעים בשעה מאוחרת, גער בהם נמרצות באומרו: "בחורים, עד עכשיו ישנתם, אה?! האינכם יודעים שכדי להגיע לתפילה בזמן, צריכים לקום מוקדם יותר?!". שני הבחורים שמעו ושתקו. לא הגיבו במילה וחצי מילה. למרות שהיה להם הרבה הרבה מה להשיב לו, ואילו היו רוצים - היו טוענים ומחזירים 'היש לך זכות לבוא אלינו בטענות, הרי כשאתה ישנת במיטתך, אנחנו ישבנו ולמדנו בהתמדה, וכי מי אתה שתטיף לנו מוסר?!'

אבל, כאמור, שני הבחורים לא הגיבו במאומה.

חביב לפני הקב"ה

שמו של החברותא, שהגיע ללמוד עם בנו של בעל החנות היה גד אייזנר, מי שהתפרסם ברבות הימים כאישיות רוחנית משכמה ומעלה, וכיהן במשך שנים רבות כמנהל רוחני בישיבת חידושי הרי"ם של חסידי גור, והעמיד תלמידים רבים. בספר תולדותיו מסופר שברבות הימים, כשתאר ר' גד'ל ושיחזר בפני תלמידיו את האירוע ההוא, הוסיף ואמר: "האמינו לי, שלא היתה לי הנאה יותר גדולה מזו, שסתמתי את פי ולא השבתי ליהודי ההוא שגער בנו!!".

וכנראה ששמחה כזו בהתגברות על המידות, גוררת אחריה הנאה ושמחה בלימוד התורה. שהרי ר' גד'ל סיפר לתלמידיו עוד, שכאשר למד בלודז' חיפשו רבים מן הלומדים את הספר 'שדי

חמד', ולא עלתה בידם להשיגו. כאשר הגיע סוף סוף הספר ללודז', גברה כל כך הליטותם של הלומדים להגות בו, עד שפרמו את הספר ל-4 חלקים, כדי שלפחות 4 לומדים יוכלו ליהנות מהספר בבת אחת, ולא יצטרכו להמתין זמן רב עד שהאחד יסיים את הלימוד.

מעשה זה עם הספר 'שדי חמד', חביב לפני מי שאמר והיה העולם, כיון שהוא מוכיח על החביבות המרובה שהיתה בקרב הלומדים להגות בדברי תורה.

כמו כן, מתאר ר' גד'ל את השמחה העצומה שהיתה לו כאשר הגיע ארצה והצליח להשיג את השו"ת של רבי מנחם עזריה מפאנו, שעל חידושי שמע רבות בהיותו בלודז', אבל לא הצליח להשיג את ספרו. צריך רק לקרוא את הדברים בספר תולדותיו של ר' גד'ל, כדי להבין באיזו שמחה ו'מילוי תאוה' היה מדובר, שנבעו בין היתר בגלל שבירת המידות.

(מתוך שמחה בבית - ספרו של הרב משה מיכאל צורן)

אשרי האוון ששמעה זאת.
החיים זה מופת

בערב שבת סידרו שיהיה חשמל למנין של ה'נץ', אף שמרן לא רצה כל כך. השעון זז ולא נדלק, ומרן שמח מאד. נכנסתי ואמרתי לו: "ממש מופת!". מרן חיך וענה: "כל החיים זה מופת! כל נשימה, כל רגע בחיים זה מופת!" (הפנקס - קטעים מתוך יומנו האישי של הג"ר יצחק לוינסטיין זצ"ל)

<< המשך מעמוד 1

יעזור. גם עם הריאות זה לא פשוט כל הזמן, וב"ה הכל בסדר. אין לי שום זכויות... והחזרתי לו: "זכות הציבור".

והמשיך בהתרגשות: "היו לי אבא ואמא, אחים, כולם צדיקים ולא נשאר מהם כלום... כולם נשרפו, ואני נשארתי לבד... 'כי במקלי עברתי את הירדן הזה ועתה הייתי לשני מחנות', ב"ה זכיתי לילדים צדיקים, בנים, נכדים, נכדות, כולם צדיקים. 'מה אשיב לה' כל תגמוליה עלי', הכל חסדים והכל ניסים".

בדרך כלל שלח ראש הישיבה את הבחורים היותר טובים, את בעלי הכשרונות, שלהם היתה תועלת גדולה יותר מהנסיעה. אני נחשבת מהבחורים הפשוטים, אבל משום מה, פעם ניגש אלי הרב סרנא ושאל אותי אם אני רוצה לנסוע לשבוע ל'חזון איש'. אני הייתי בחור כזה 'פייפער', חשבת לעצמי - לנסוע? למה לא

רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל בהסבר מעניין על 'הפכים הקטנים'

"ויותר יעקב לבדו" (בראשית ל"ב, כ"ה)
שכח פכים קטנים וחזר עליהם

עמוק בלבי. קניתי בנפשי את המידה הזו שראיתי אצל גדול הדור, לא לחוש קושי בנתינת ממון לזולת".

"אני אמנם לא זכיתי להיות בן תורה", סיים הידיד את סיפורו, "אבל כסף ב"ה לא חסר לי, ואם אחי, עצמי ובשרי, הנו בן תורה חשוב, מטופל בילדים - למה לא אתמוך בו? כל חודש אני שולח לו סכום כסף מכובד, וזה כלל לא קשה לי!"

כיצד שייך, אפוא, לומר שצדיקים ממונם חביב עליהם יותר מגופם? הלא רואים אנו בדיוק להיפך, שאצל הצדיקים הממון אינו תופס חשיבות כל ועיקר!

כל מה שיש לי - מתנה מהקב"ה!

בבחרותי אמרתי ביאור נפלא בדברים, וברבות השנים ראיתי שגדולי עולם אומרים זאת (האר"י הקדוש ועוד):

כל אדם, כששואלים אותו על דברים שברשותו מנין לו אותם, כגון: "מהיכן יש לך את המגבעת הזאת?" עונה: "הלכתי לחנות הכובעים וקניתי אותה." "ומאיפה יש לך את הספר הזה?" - "פלוני נתן לי אותו במתנה."

אצל הצדיק הרגשת החיים שלו היא: 'כל מה שיש לי - זה הקב"ה נתן לי, קיבלתי מהקב"ה מתנה'. מהיכן יש לך את העט הזה? - 'הוי, ברוך ה', הקב"ה נתן לי אותו'. איך נתן לי? - על ידי שהרווחתי כסף, ובכסף הזה קניתי את העט בחנות, אבל כל אלו תוצאות. במציאות הקב"ה הוא זה שנתן לי את העט.

כשהצדיק יושב לאכול, מה הוא אוכל? כתב בעל 'החובות הלבבות' (שער ג' פרק ה'), שנובד האלוקים "לא יאכל אלא מה שהטריפו". הוא מרגיש שהקב"ה זן ומפרנס, והא הנותן לו את מזונו. ליעקב יש פכים קטנים. מהיכן יש לו אותם? זוהי מתנת שמים, מתנה מידי ש של בורא העולם. מתנה כזו חביבה היא עד מאד -

בעיניו, ובשום אופן אינו יכול לוותר עליה!

אני זוכר שבילדותי למדתי בסאטמר, ופעם האדמו"ר מסאטמר זצ"ל נתן לי מטבע שילינג. איזו שמחה וששון! במשך שנים הייתי מראה לכולם: "הנה, זה השילינג שקיבלתי מהרב"ה מסאטמר."

על אחת כמה וכמה כשמקבלים דבר מהקב"ה, כמה חביבות צריכה להיות כלפי הדבר. זה לא עניין של אהבת הממון, אלא זו אהבה למתנה מהקב"ה. לכן ממונם של הצדיקים חביב עליהם יותר מגופם.

ואם תשאלו, הלא בגמרא שם כתוב, שהטעם שחביב עליהם ממונם יותר מגופם הוא - "לפי שאין פושטין ידיהן בגזל", ולא כפי שביארנו, מחמת שזו נתינה מהקב"ה?

התשובה היא - הם הם הדברים: ממון הבא לאדם בגזל הוא ממון שאינו מהקב"ה. כביכול הגזל תפס ממון זה לבד, זו איננה מתנה מאת ה'. אבל הצדיקים אין פושטים ידיהם בגזל, כלומר: מה שיש להם - זה הכל נקי מהקב"ה, לכן חביב הוא עליהם יותר מגופם.

(מתוך יחי ראובן - וישלח)

אמרו חז"ל (חולין צא ע"א): "ויותר יעקב לבדו - אמר רבי אלעזר: שכח פכים קטנים וחזר עליהם, מכאן לצדיקים שחביב עליהם ממונם יותר מגופם". רבותי, היתכן כך לומר, שבעיני יעקב הממון היה חשוב יותר מגופו? כלום מדובר כאן, אפע"ס, על קמצן כזה, שיחזור עד פרס כף כי שם העגבניות יותר זולות בחצי שקל?... ומלשון חז"ל משמע שלא רק יעקב אבינו, אלא כל הצדיקים, ממונם חביב עליהם יותר מגופם. הייתכן?!

הקושיה מתעצמת לאור המעשה הבא שסיפר לי יהודי נאמן. יש לו ידיד בתל אביב, יהודי דתי, שומר מצוות, מניח תפילין, שומר שבת, אבל לא יותר מזה. כמו שאומרים, לא צדיק גדול. "א פרווה איד".

אבל יש לו א געוואלדיגע הנהגה: יש לו אח בירושלים, בן תורה חשוב, מטופל במשפחה גדולה, והוא - האח מתל אביב - שהנו בעל אמצעים, שולח לו מדי חודש בחודשו סכום נכבד למחייתו. הדבר היה לפלא בעיניו של חברי, אך התבייש לשאול אותו על כך. עד שפעם הזדמנה לידו שעת הכושר ושאל אותו - "אמור לי בבקשה, איך הגעת להנהגה יפה כזו, לשלוח סכום כסף מכובד לאחייך, ולא באופן חד פעמי, אלא מדי חודש בחודשו! מה תגיד, שהנך בעל יכולת? זה לא תירוץ, כי פעמים רבות בעל יכולת הוא קמצן עוד יותר גדול, שהרי 'יש לו מנה רוצה מאתיים'. מהיכן, אפוא, נובעת הנהגת נפלאה זו?"

אמר לו: "אספר לך. בהיותי בחור למדתי בישיבת 'חברון' בירושלים. לראש הישיבה, רבי יחזקאל סרנא זצ"ל, היתה הנהגה: מידי שבוע היה שולח קבוצת בחורים מהישיבה לבני ברק, למרן 'חזון איש' זצ"ל, למשך שבוע ימים, מיום ראשון עד יום שישי, שיהיו אצל ה"חזון איש", ידברו עמו בלימוד, ויראו את הליכותיו בקודש.

"הבחורים הללו היו נוסעים לבני ברק, ישנים ואוכלים בישיבת 'תפארת ציון' ברחוב ירושלים, ובמשך כל השבוע היו אצל ה'חזון איש', דיברו עמו בלימוד, שאלו את שאלותיהם וקבלו תשובות מגדול הדור. בדרך כלל שלח ראש הישיבה את הבחורים היותר טובים, את בעלי הכשרונות, שלהם היתה תועלת גדולה יותר מהנסיעה. אני נחשבת מהבחורים הפשוטים, אבל משום מה, פעם ניגש אלי הרב סרנא ושאל אותי אם אני רוצה לנסוע לשבוע ל'חזון איש'. אני הייתי בחור כזה כזה 'פייפער', חשבת לעצמי - לנסוע? למה לא. מה לאכול - יש שם, היכן לישון - גם יש, אז למה לא, העיקר לנסוע... 'כן, כן', אמרתי מיד, 'אני רוצה'. 'בסדר גמור', אמר ראש הישיבה, 'סע יחד עם שאר בני הקבוצה'.

"וכך היה. ביום ראשון נסענו לבני ברק. שאר הבחורים מיד התיישבו עם החזו"א והתחילו לדבר בלימוד. הוא שאל שאלות, ואני עמדתי בצד ונענעתי בראשי - 'כן, כן...', כי מה אעשה? ככה היה. הסתובבתי קצת, שבוע שלם עבר ונסענו חזרה לישיבה. "ומה יצא לי מכל הנסיעה הזו?"

"בלימוד - אני לא זוכר שקיבלתי משהו מה'חזון איש'. חבריי קיבלו הרבה מאד, הם חזרו עם חבילות של חידושים, אבל אותי זה לא עניין, הייתי בחור ריקני. היה דבר אחד שכן קיבלתי מה'חזון איש': התבוננתי וראיתי שבעיניו הכסף לא שווה כלום. במשך כל היום נכנסו אליו אנשים, גבירים ועניים. לזה אין כסף ולזה יש יותר מדי... זה נותן וזה לוקח. מגיע גביר, מניח סכום כסף גדול על השולחן, עוברות חמש דקות והשולחן מתרוקן, לא נשארת פרוטה אחת. גאר נישט.

"כל כך התפעלתי: בן אדם שכסף אצלו לא שווה כלום! הדבר הזה חדר

בינתיים יצאה מהאולם הרבנית ליפקוביץ ע"ה, אשת מרן הגרמ"י זצ"ל, כשהיא מלווה באחותה, וכשהן ראו את הריב, ניגשו אל הניצים וצעקו עליהם, איך יהודים לא מתביישים לריב בצורה כזו. אבל צעקותיהן נפלו על אוזניים ערלות, שום דבר לא עניין אותם מלבד ריבם אשר הם מריבים

הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל ממחיש מה זה מחלוקת

את פיהם בצחוק על המראה הלא שגרתי הלוה... בינתיים יצאה מהאולם הרבנית ליפקוביץ ע"ה, אשת מרן הגרמ"י זצ"ל, כשהיא מלווה באחותה הרבנית הרשלר ע"ה. כשהן ראו את הריב, ניגשו אל הניצים וצעקו עליהם, איך יהודים לא מתביישים לריב בצורה כזו. אבל צעקותיהן נפלו על אוזניים ערלות, שום דבר לא עניין אותם מלבד ריבם אשר הם מריבים. באולם היו כמה מבניו הקטנים של הגרב"צ, וכשנודע להם מחבריהם על הריב המעניין שמתנהל בחוץ, יצאו החוצה כמו שאר הילדים, לראות את המתרחש שם.

והנה פתאום יצא הגרב"צ החוצה, וכשהבין מה קורה כאן ראו עליו שנבהל מאד, עד כדי כך שהחווירו פניו כשלג, הוא לא אמר מילה לאף אחד, אלא רץ בבהלה לילדים הקטנים תפס אותם בידיו וצעק "אש! זו אש בוערת! איך אתם עומדים כאן?". ובמהירות רבה משך את הילדים לצד, שלא יעמדו בתוך האש, כשהוא ממשיך ואומר להם בקול:

"סכנה לעמוד כאן", והרחיק את הילדים מאזור המריבה, כמו אחד שמרחיק את בניו מתוך בית בוער באש. הסקרנים שעמדו בצד, כששמעו את הצעקות "אש, סכנה", וראו את הרצינות בה הרחיק הגרב"צ את ילדיו מאזור האש, נפלה עליהם בושה, התביישו מעצמם איך הם לא מפחדים לעמוד בתוך האש, ומיד כל אחד מיהר בשקט להסתלק מהמקום.

והניצים בעצמם כששמעו את הקולות, וראו את הבושה שאפפה את כולם לעמוד לצידם, הבינו כמה מבוזה המעשה שעשו, גם הם נשתתקו, ושקטה לה המריבה. "ותשקוט הארץ..." (מהרה"ג ר' אליעזר ליברמן שליט"א).

(שלמים בציון - וישלה - תשע"ז)

"וְיִתֵּר יַעֲקֹב לְבָדוֹ וַיֵּאֲבֹק אִישׁ עִמּוֹ" (בראשית ל"ב, כ"ה)

ידועים דברי חז"ל במדרש ש"אין דבר טוב יוצא מתוך מריבה", אי אפשר להשיג שום מעלה ממריבה, ורק הפסדים יש ממנה, ולכן צריך לברוח מכל ריב ודבר הגורם לריב כבורח מהאש.

מעשה מוחשי בענין זה על הגרב"צ פלמן זצ"ל, מספר עד ראה שהיה נוכח במקום בשעת מעשה, ואלו דבריו:

באחד מהאולמות שבתוככי אחת השכונות התקיימה שמחת 'בר מצווה' לאחד מקרובי הגרב"צ, כאשר הגרב"צ ומשפחתו משתתפים בה.

לקראת סוף השמחה, ברחוב שמחוץ לאולם, התחיל ויכוח קטן בין שני שכנים המתגוררים בסמיכות למקום על עסקי שכנים, כאשר זה טוען כך וזה טוען כך. כל אחד עמד על דעתו בתוקף וביקש שחברו/שכנו יסכים לה. כל אחד היה משוכנע באלף אחוז

שהצדק עימו, וחברו הוא הנוכל שמנסה לסוחרו. ומתוך כך הויכוח השקט עלה לאט-לאט לטון גבוה יותר ויותר, עד שהיו במקום צעקות רמות, שכל העוברים ושבים במקום שמעו בבירור. גם לא מעט חלונות מבתי סמוכים נפתחו לשמע הצעקות הללו. בשלב מסוים היה מצב שאחד הרים בלוק שעמד סמוך למקום כדי לזרוק על חברו...

היו כמה אנשים טובים שניסו בדרכי נועם להשקיט את הריב, אבל ללא הועיל. פשוט לא היה עם מי לדבר, שניהם היו עסוקים בלהט בוויכוח כשאינם מתייחסים לאף אחד. לסקרנים שעברו ברחוב היה זה מחזה מאד משעשע, לראות מראה של גן ילדים באנשים מבוגרים, וכך נעמדו בצד קבוצת סקרנים קטנה כשהם ממלאים

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב ★ שיחת חינם

רציתי לקבור את פני באדמה. חברי לא ידעו, ואני אף פעם לא סיפרתי להם שאני לא יכול להרים ידיים, כי כתפיי משותקות, הם לא ידעו שאני נועל נעליים אורתופדיות שמגיעות עד הברכיים. השקעתי מאמצים להסתיר אנשים שהתפללו איתי 35 שנה לא הכירו את סיפורי

הרב אהרן מרגלית, מחבר הספר 'אתהלך', שהודפס ב- 28 מהדורות ותורגם לשפות רבות מספר על המהפך בחיי

לוועידת המודיע ותגידו שאני שלחתי אתכם... אתם צריכים להביא כייחעס להרבה אנשים'...

"בדרך הביתה התקשרתי לידידי ואמרתי לו: 'רבי יואל, אני מקבל את המשימה, אני מוכן להיחשף, אבל צריך משהו שיעשה את זה, משהו שידבר יפה ויעביר את הסיפור בצורה טובה'. רבי יואל צחק. 'אהרן, אתה עושה את זה! אתה ולא אחר. אתה תישיר אל הקהל מבט, ואם תפרוץ בבכי גם זה לא יהיה נורא. הם צריכים לשמוע את הסיפור רק ודווקא ממך!'.

"באותם ימים הפסקתי לנשום, הפסקתי לאכול... הייתי מבוהל מהמשימה. לא היה לי מושג איך מדברים לפני קהל. מעולם לא שמתי לב לצורה בה מרצה מדבר, כי לא חשבתי שיש לי קשר להרצאות מכל סוג שהוא. אחרי מעקב על כמה הרצאות, כשאני מתבונן במרצה, בחיתוך דיבורו, באינטונציה, בתנועות הידיים, בניתי הרצאה. הקלטתי את עצמי בחדר

סגור וחזרתי עליה שוב ושוב ושוב.

"טבילת האש הראשונה הייתה בליל שבת לפני הוועידה, בבית הכנסת. בעיתון השבת פורסמה מודעה גדולה המבשרת על הרצאתו המרתקת של הרב אהרן מרגלית מרחובות. חשיפה ראשונה של סיפורו האישי! רציתי לקבור את פני באדמה. חברי לא ידעו את הרקע שלי, ואני אף פעם לא סיפרתי. לא אמרתי להם שאני לא יכול להרים ידיים כי כתפיי משותקות, הם לא ידעו שאני נועל נעליים אורתופדיות שמגיעות עד הברכיים. השקעתי מאמצים להסתיר. אנשים שהתפללו איתי שלושים וחמש שנה לא הכירו את סיפורי... "באותו ליל שבת הגעתי הביתה שעתיים אחרי סיום התפילה. מכרי מבית הכנסת ניגשו אלי ותבעו לדעת: 'אהרן, מה הסיפור שלך? על מה

אתה מדבר?', היתממת, אולי יש עוד אהרן מרגלית ברחובות, אולי זה משהו אחר... לפני הוועידה אמרתי לאמי שאני הולך להרצות בפני קהל של אלפיים איש. 'אהרן, אני רוצה לבוא ולשמוע אותך', אמרה לי אמא. הסברתי לה שהכנס מיועד לגברים בלבד. 'נו נו', אמרה ולא יספה. "יום שלישי הגיע. נסעתי ל'בניני האומה' בלב הולם. בחניון עמדו שלושה מהמשתתפים ושוחחו. 'יש כאן משהו מעניין?', ביררתי כאילו איני יודע. 'לא', הם אמרו, 'אבל עוד שעה תהיה הרצאה מרתקת, סיפור אישי משהו-משהו'.

"בשעה שש בערב דידיתי למדרגות הבמה. הלב דפק בעוז. למזלי המיקרופון לא עבד, הטכנאי הזמין לבמה ואנוכי קיבלתי מרווח של כמה דקות להסדיר נשימה... לפתע אני שומע קול שקט ומוכר, לוחש לי מאחורי הפרגוד: 'אהרן! אהרן! שיהיה בהצלחה!'. הייתי מופתע. זו הייתה אימי. אמא שלי, שלא ויתרה. יצרה קשר עם מארגני הכנס, וביקשה שיותר לה לראותני מדבר. סודר לה מקום מיוחד ומוסתר, היא הייתה שם איתי, ושמעה כל מלה. לאחר מכן באה אלי בטרוניה שהיא רוצה לתבוע אותי על כך שבזבזתי לה שלוש חבילות טישו...

"כי ראיתי אלקים פנים אל פנים ותנצל נפשי" (בראשית ל"ב, ל"א)

יום שלישי, כ"ט בתמוז תש"ע היה יום יוצא דופן. יום ששינה חיים של אדם אחד, אדם שניתנה לו הזכות להמשיך ולשנות חיים של אלפים, רבבות, וריבי רבבות.

חלפו מאז שבע שנים, אך ההשפעה של אותו יום הולכת ונמשכת ומתגלגלת ואין לשער לאן תגיע.

הוא מיטיב לגעת בנשמה, הוא יודע להרחיב את הלב, והקלף המנצח שלו - הסוד הגדול: אין הדבר תלוי אלא בי!

למען האמת, הסיפור הזה התחיל הרבה לפני חודש תמוז. הרב אהרן מרגלית, מחבר רב המכר 'אתהלך', חוזר לאחור, לחורף תש"ע:

"לפני פסח של אותה השנה פנה אלי ידידי הרב יואל בוקסבוים, חבר ילדות שהכיר אותי ואת הסיפור שלי היטב. 'שמע, אהרן', אמר לי. 'אתה משקיע זמן ולב כדי לחזק אנשים, נכון? אני מציע לך פה משהו אחר.

בהרצאה אחת תוכל לחזק אלפיים אנשים, ולא רק זאת. יהיו בהרצאה רבנים, חברי כנסת, אישי ציבור, עיתונאים, צלמים. המפגש הכלכלי - חברתי החזק בציבור החרדי. הסיפור שלך יכה הדים. יש לך הזדמנות להעביר את המסרים שלך ולהשפיע על אלפי אנשים'.

"הייתי מופתע מההצעה. עד אז לא דיברתי בפני קהל, גם לא מול קהל במסיבת 'שבע ברכות'.

"עזוב, אמרתי לו, 'זה לא בשבילי. אם אני אצטרך לדבר בפני ציבור אחרון, חלילה, גמגום ושיתוק גם יחד רק מהמחשבה על כך. זה לא אני'.

"הוא המשיך ללחוץ. התקשר מדי שבוע בהתמדה, ואני הבנתי שאם אחשוף את סיפורי ברבים, החיים שלי ישתנו. חששתי מהפרסום וממה שיבוא בעקבותיו. ידעתי שאהפוך לאדם מוכר ואאבד את הנוחות של להיות אדם פרטי. הרב יואל בוקסבוים היה עקשן יותר ממני... אבל אני חששתי.

"בדיוק בזמן הזה נקרתה לידי הזדמנות לשהות ביחידות עם הגאון רבי ניסים קרליץ שליט"א, במשך שמונה שעות. החלטתי להתייעץ עמו בדבר. מצד אחד, אני מרגיש שהסיפור שלי יכול לחזק הרבה מאוד יהודים, מצד שני אני מרגיש תהום פעורה, הגיהינום בצד השני. אני יכול ליפול לגאווה, לעין הרע ולעוד מרעין בישיין.

רבי ניסים קרליץ שליט"א היה נחרץ: 'אם לא תספרו את הסיפור שלכם יש לכם גיהינום לא רק בצד אחד, אלא בשניהם. אם לאדם יש 'כייחעס' (כוחות) לחזק אנשים והוא לא עושה זאת, יש תביעה כלפיו! תלכו

דמעות. הילד לא צחק כבר שבועות. האבא רץ להביא מצלמה להנציח את הרגע הזה. במשך שעה ישבתי עם איציק, והבטחתי להגיע שוב. "כשיצאתי מהמחלקה בדרך לרכב, חלפה בי המחשבה: 'אהרן, מאיפה לך היכולת לתקשר עם ילד קטן ולהעלות חיוך על שפתיו? מהיכן היכולת להגיע להבנות כאלה עם אדם שלא הכרת לפני שעתיים? מאיפה היכולת להתחבר כל כך אל הרגש של השני, עד כדי יכולת לשנות לו את החשיבה? הרי אם לא הייתי עובר

את מה שעברתי, לא הייתי מגיע לזה לעולמים!'. פתאום נפל לי האסימון: אני חייב לפרסם את סיפורי בספר! רק כך אוכל להשפיע על אנשים רבים! שם, על הגשר להולכי רגל מבניין הילדים לחניה שבתל השומר, נפלה החלטה: לא די בהרצאות ובפגישות אישיות, חייבים להגיע למעגלים רחבים יותר, חייבים להנציח אותו בספר!

"בנתי מכל מה שעברתי 'מפעל חיים', ולפני הניסיון הוא כמו סולם. אדם יכול לעלות ממנו או לצנוח ולהתרסק. היכולת לגרום לסובבים אותי לשנות מחשבות, היא יכולת אדירה ומרגשת, ואם לא הייתי עובר את מה שעברתי, לא הייתי מגיע להיכן שאני היום. ואני אומר זאת בביטחון. כל הסבל והייסורים שעברתי, הכל היה שווה, אם אני יכול לעזור בזכותם לאחרים".

לשנות הסתכלות

"המהדורה הראשונה של הספר הודפסה בעשרת אלפים עותקים. אנשים יודעי דבר ומבינים בשוק הספרים שאלו אותי, אם יש לי די מקום בבית לכל הספרים שיישאר? היום הספר כבר הודפס בעשרים ושמונה מהדורות, תורגם לשפות רבות ונמכר סביב הגלובוס. בדרום קוריאה יש התעניינות לתרגם את 'אתה הנהן' לשפה מקומית, ויש אף פניה לתרגמו לערבית".

תחושת השליחות מניעה את הרב אהרן מרגלית לספר את סיפורו ברחבי העולם. הוא כבר היה מספר פעמים באנגליה, בשווייץ, בבלגיה, בצרפת, במקסיקו, בארצות הברית מחוץ אל חוף, בקנדה ובחורף מתוכנן מסע הרצאות בדרום אפריקה. סדר יומו עמוס וצפוף. "אני עובד עשרים ושבע שעות ביממה. קם שלוש שעות לפני הזמן, כדי להספיק את כל המטלות".

מדי יום הוא עונה למיילים הנשלחים אליו, במשך ארבע שעות בממוצע. "אני מקבל ביום כשמונים מיילים", הוא מגלה "מתוכם מיילים שדורשים הרבה רגש, חשיבה וזמן. אני כותב תשובה ולא משגר אותה. נותן לזה לעבור בראש 'עיבוד לילה', מעביר הגהה ורק לאחר מכן שולח. בנוסף, בכל יום בממוצע הוא מוסר שתיים-שלוש הרצאות. בכל יום הוא נתקל בתגובות ובתוצאות של השיחות.

כשמנסים להבין מנין הכוח האדיר של הספרים וההרצאות, נראה שהוא אינו נובע רק מסיפור חיים יוצא דופן, ולא רק מתעצומות הנפש בלתי נדלות. הרב מרגלית זכה ליכולת נדירה של פתיחת הלב לרווחה, ללא חשש. במהלך הראיון הוא מספר את סיפורו, כשהוא לא חושש להזיל דמעות. וכאן הכל טמון: הלב נפתח מולו, מוכן ואף רוצה לקבל את הדברים.

"כשאני רואה את התוצאות יום-יום", חותם הרב מרגלית, "תחושת השליחות בוערת בעצמותי עשרות מונים. כיום, יותר ממה שמבקשים ממני לסייע ולתמוך מניסיוני, אני עצמי מבקש לסייע לכל פונה במסלול-ההליכה שמכין אב הרחמים לכל אחד ואחד".

(ערוך מתוך "המודיע" סוכות תשע"ח - "סיפור על גבי ציבור")

"דיברתי במשך שעותיים וחצי. הבמה הייתה מוארת והקהל חשוך. לא ראיתי את הקהל אבל הרגשתי אותם. מאזיניי ישבו בפה פעור. יכלו לשמוע זבוב חולף באולם. ההרצאה הזו שינתה את חיי, בצורה שלא חלמתי ולא שיערתי". יריית פתיחה לחיים של שליחות.

גמלאי מאושר

"שמעה של ההרצאה שנתתי הדהד ועבר מפה לאוזן, תוך ימים התמלא היומן שלי בהזמנות להרצאות לשלושת החודשים הבאים. ההרצאות מילאו את סדר יומי ולא נותר זמן לעבוד. אנשים התקשרו להתייעץ, לכל מקום שהלכתי פנו אלי וביקשו לשאול, לדבר.

"רציתי לספר את סיפורי, כי ראיתי שהוא מחזק אנשים ונותן להם כוחות, ולכן מסרתי הרצאות בחינם.

"באותה תקופה הייתי איש עסקים, וראיתי בס"ד הצלחה בעסקי. מהכנסותי החזקתי את 'מפעל החפץ חיים העולמי', שאותו זכיתי לייסד כחמש עשרה שנים קודם לכן, ומשרבו הפניות להרצאות לא הצלחתי להתמודד עם העומס שנוצר. פניתי לרבי ושאלתי אותו מה עלי לעשות. הרבי יעץ לי שאצא לפנסיה ואעסוק רק בכתיבה ובהרצאות ושיחות חיזוק. ומה עם 'מפעל החפץ חיים'? שאלתי את האדמו"ר, 'קח כסף עבור ההרצאות', אמר לי הרבי, 'ותבקש לא מעט, ובהכנסות הללו תחזיק את הארגון'.

"ארכה שנה עד שהצלחתי למכור את העסק. כיום אני חי בס"ד מהפנסיה שלי, וכל ההכנסות מספריי ומההרצאות הולך ל'מפעל החפץ חיים'. אני גמלאי מאושר. קם כל בוקר עם שיר בלב. אני חי בכבוד מפנסיה מסודרת ולא חייב כלום לאף אחד, חוץ מלבוראי.

"ואין זה פלא. האדם מחפש משמעות, וכשהיא קיימת בחייו באופן כה אינטנסיבי, עם משוב בלתי פוסק, האושר גדול. איזה נס זה לקחת ילד צולע ומגמגם, ולתת לו לתקוע בשופר גדול. הכל סייעתא דשמיא. מדי פעם אני צובט את עצמי כדי לוודא אם אכן זה אני. לא יאומן!".

הרב מרגלית מדבר על תחושת השליחות שמלווה אותו לכל אשר יפנה.

היא זו שמעניקה לו כוחות להתרוצץ ממיקרופון למיקרופון, היא זו שנותנת לו כוחות לעמוד מול אנשים בעלי סיפורי חיים מצמררים ולתת להם כוח. "פעמיים בחיי הבנתי שיש משמעות ממשית, משמעות בה אני יכול למשש ולגעת, סיבה ברורה למה עברתי את כל מה שעברתי. זהו רגע מוכן שבו פתאום קלטתי שכל הסבל בחיי - היתה לו מטרה ברורה מאוד, לא היה זה לחינם".

הפעם הראשונה הייתה כשקיבל משוב אדיר מאנשים ששמעו את ההרצאות וסיפרו עד כמה חייהם השתנו וקיבלו מבט אחר. כשראה כמה המסר עובר חזק, ומתגלגל מפה לאוזן, מהציבור החסידי לליטאי. לאחר מכן קיבל הזמנות

מהציבור הדתי לאומי וכיום גם מוסר לאנשים שאינם שומרי מצוות.

"פעם נוספת הייתה אחרי פגישתי עם איציק, ואביו רבי ישראל מאיר פרידברג. פגישה אותה תיארתי בספר 'אתה הנהן'. קראו לי לשוחח עם איציק בן השמונה שחלה בפעם הרביעית והיה חלוש מאוד ושרוי בסבל וצער. נכנסתי לחדר וניגשתי אל הילד: 'אתה מאמין שיום אחד הסתובב בבני ברק קוף הולך ברחוב עם שטריימל?'. 'לא', אמר איציק. 'ואם אראה לך תמונה תאמין?', 'כן', ענה.

"הוצאתי תמונה שלי בתקופת הטיפולים הכימותרפיים חבוש בפאה נכרית, שפם וזקן, חבוש בשטריימל, וסיפרתי לו שככה הייתי נראה בתקופה ההיא, כמו שימפנזה. איציק התחיל לצחוק והנכוחים מחו

**"ואין זה פלא.
האדם מחפש
משמעות,
וכשהיא קיימת
בחייו באופן
כה אינטנסיבי,
עם משוב בלתי
פוסק, האושר
גדול"**

גם הרב אהרן דוד ניישטאדט שליט"א, רבה של קהילת 'קהל חסידים' בשכונת נווה יעקב בירושלים, הוזעק מיד. מתח החשמל באוויר זעק שסיפור חיים מסעיר במיוחד עומד להיחשף עכשיו

יש לנו יכולת לשנות, זה תלוי רק בנו. בואו נהפוך את הראש, נשנה את החשיבה.

מול הילד תקוע, הוא לא חש בנוח אתי וגם אני לא פתוח אתו. זה אכפת זה כואב, זה מצער כל כך... אבל אם נהפוך את הגישה שלנו כלפי המעביד או העובד הצמוד, אם נשנה את החשיבה שלנו על הילד, אם נתחיל לראות אותם באור טוב וחיובי, נתחיל לראות את המעלות הייחודיות להם, את היתרונות שלהם, את התועלת הרבה שיש להם להציע, נגלה כי אותו אדם, ולא משנה אם הוא הבוס, העובד, הבן, החברותא או השכן - שינה לחלוטין את היחס שלו כלפינו, למרות שהוא לא ראה ולא שמע את מה שהשתנה, אבל הוא הרגיש, הרגיש היטב!

זה עובד, זה בטוח. מי יותר ומי פחות, אבל אצל כולם זה בוודאי משפר משמעותית את המצב!

בן שהתרחק ונעלם...

הסיפור הבא, הוא אמתי לחלוטין למעט שינוי השם המתבקש והבאנו אותו מפי עדי המעשה:

היא נקשה על הדלת, נקישות קלות ועדינות, כרוצה ואינה רוצה שהדלת תיפתח. היא רוצה שהדלת תיפתח, כדי שתוכל לפרוק, לשחרר, לפתוח את

סגור לבה. אבל היא גם לא רוצה, כי הפחד לחשוף ולהיחשף, לבטא במילים את אשר קרה ולפרוש את התמונה המלאה, הפחד הזה עדיין כאן, משתק אותה כמעט לחלוטין. דלת הבית נפתחה, ובעלת הבית קידמה את פני האורחת בחיך. הלא ביתה פתוח בדיוק למטרה זו, היא רגילה באורחים שבאים לשפוך את ליבם, לבקש עצה ותושיה במגוון נושאים. האורחת של הערב נראתה בדיוק כזאת, נסערת, נרגשת ומודאגת כאחד.

גם הרב, הוא הרב אהרן דוד ניישטאדט שליט"א, רבה של קהילת 'קהל חסידים' בשכונת נווה יעקב בירושלים, הוזעק מיד. מתח החשמל באוויר זעק שסיפור חיים מסעיר במיוחד עומד להיחשף עכשיו, וזה מספיק חשוב כדי לעצור את כל העיסוקים הנוכחיים. הרוח החורפית

הירושלמית שרקה בעוז מבחוץ, גיצי הברד הלמו על החלונות בכל הכח, ובבית פנימה, על יד תנור מוסק וכוסות תה מהבילות, פתחה האשה וסיפרה: "היום זה שנתיים, שנתיים מאותו יום", היא אמרה, כאילו מובן מאליו במי ובמה מדובר. "הערב ימלאו שנתיים, מהערב הראשון בו רובי שלנו לא חזר הביתה, בחר לעצמו מקומות אחרים לנהל את חייו", זה כל מה שהצליחה לומר, עד שהתייפחה בבכי נסער. משנרגעה קמעא, הצליחה לספר את הדברים לאשורם:

"רובי היה ילד מצטיין, הפרח של הבית שלנו. לא יודעת מה קרה לו, בשלב מסוים הוא פרק את עול המסגרת הלימודית, חיפש לעצמו עיסוקים אחרים... האווירה בבית הפכה לכאובה ומתוחה, ראינו את הילד קמל מול עינינו ואין לאל ידינו להושיע...", היא ניגבה דמעה סוררת. "ואז, אחרי שההידרדרות נמשכה ברצף כמה חודשים, הגיע הערב הזה, ט"ז בטבת תשס"ב. היה קר, חורפי מבחוץ וקפוא מבפנים... כי זה היה הערב בו רובי לא חזר הביתה, לא חזר... חיכינו לו ערים, ניסינו להבין מה קרה, היינו רגילים שהוא חוזר בשעות מאוחרות, אבל רק לקראת שתיים בלילה הוא התקשר, וביקש שלא נדאג כי טוב לו, והוא לא מתכנן לחזור, ורגע אחר כך הוא ניתק את השיחה.

"ניסינו לחזור לאותו מספר, אך היה זה טלפון ציבורי. מאותו יום רובי ניתק קשר, לא מגיע ולא מבקר, לא רוצה לשמוע ולא רוצה להכיר את המשפחה.

המשך בעמוד הבא <<<

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"ויפל על צנארו וישקחו" (בראשית ל"ג, ד')

אחד הנושאים המעניינים אותנו ביותר, הוא הקשר שלנו עם האנשים סביבנו: אנו רוצים שיהיה קשר טוב בינינו לבין המעביד, בינינו לבין החברותא, קשר טוב בתוך הבית ובין הילדים, עם השכנים בבנין ועם החברים בשכונה. הרי אנחנו לא לבד בעולם, וכל כך הרבה מהחיים שלנו תלוי באנשים שסביבנו, כך שאין פלא שהנושא הזה 'תופס' אותנו... על הגל הזה, נבנו ופעלו ועוד יפעלו אלפי קורסים, רעיונות, מכונים ומאמנים, שכולם עוסקים ב'איך ליצור תקשורת חיובית עם הסביבה'. השאלה הזו כל כך בוערת, שהיא נידונה בכל פורום משמעותי, וזוכה לתשומת לב הורית - 'איך ארגיש טוב עם הילדים שלי?', לתשומת לב משפחתית - 'איך אוכל לפתח יחסים טובים עם גיסי?', ולתשומת לב אישית - 'איך אני יוצר מצב שיהיה לי קשר חיובי עם פלוני?'

והנה, הבשורה: זה תלוי בנו, רק בנו. קבלו את הגילוי המפעים הטמון בפרשת השבוע:

עשו ויעקב עומדים להיפגש, מפגש טעון, נפיץ ומסוכן בין שני אחים, שהלכה היא שאחד מהם שונא לחברו, ואף איים להורגו וחפץ ברעתו. והנה מגיע רגע המפגש, והשונא המופגן ביותר - נכמרו רחמיו על יעקב אחיו ונשקו בכל לבו, כך אומר רש"י לפי פירוש אחד.

היתכן כדבר הזה? הן כל בר דעת מבין, שעשו שונא את יעקב שנאה עזה וחסרת מעצורים, וכדי להינצל ממנו נאלץ יעקב לברוח ממנו למשך לא פחות משלושים ושש שנים! ובכל זאת, אנו מגלים כי ברגע המפגש, עשו ריחם על יעקב

ונשקו נשיקת געגועים מלאת רחמים, כמנהג שני אחים אוהבים. איך קרה הקסם הזה? היהפוך עשו עורו וישנה את דרכו?

ביארו המפרשים, כי יעקב נקט בטקטיקה גאונית. הוא פשוט שינה את מחשבתו על עשו הרשע, ולפתע דמיין אותו כאח אוהב ודואג. נכון, הוא התכוון למפגש הטעון בשליחת מנחה לרצות את פניו, בתפילה לבורא עולם כי יציל את חייו, ובהיערכות למלחמה קשה מול אחיו השונא - ועדיין הוא הצליח לשנות את תפיסת עולמו ולו לכמה רגעים, ולהסתכל על עשו בצורה חיובית ואוהדת. ואז, מה קרה? לפתע עשו השתנה, התהפך לחלוטין. ההסתכלות החיובית עליו גרמה לו להתגעגע ליעקב, לנשק אותו מכל הלב. כי הכח של החשיבה החיובית שלנו כלפי זולתנו - יוצר אצל הזולת חשיבה חיובית כלפינו!

הוא שכתוב 'כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם', היחסים בינינו לבין זולתנו הם כמין ראי המשקף את העומד מולו. הלא כך כותב רש"י במסכת יבמות דף קי"ז מפורשות: כי לב האדם לאדם אחר, תלוי בתחושתו כלפי חברו, אם הוא אוהב אותו ורואה בו את הטוב - גם חברו יאהב אותו, ואם הוא שונא את חברו - השנאה תשתקף ממול מהר מאוד...

לא מעט פעמים, אדם יכול לחוש מתח במקום העבודה, עם המעביד האחראי עליו או עם העובד הצמוד אליו. לא פעם, ישנה תחושה שמשוה

הפכו לציפיה כוססת ציפורניים... אחרי ארבעים דקות נשמעו נקישות על הדלת. בחור צעיר עמד שם, לבוש ברישול משהו, על פניו חיוך של מבוכה, ובזוויות עיניו דמעות חרטה וגעגוע. הוא נכנס הביתה, הסיר את התיק מעל כתפו בטבעיות, והודיע: "ואחרי שהייתי בכל העולם, חזרתי למקום הטוב בעולם!".

אמא עמדה בקצה הסלון, מסרבת להאמין למראה עיניה. היא הסמיקה והחווירה, לבה הלם בפראות. האווירה היתה טעונה קצת, אך כל דקה שחלפה שחררה את הלחץ, הרפתה את המתח, הפכה את המבוכה לגעגוע גדול וצורב בין אמא לבן אהוב, בין בן שהתרחק לאמא מתגעגעת, שרק מחתה דמעות אושר ושמחה, ולא ידעה מה לעשות עם עצמה... "מה, באמת?", היתה התגובה העניינית והקצרה שהצליחה להפיק מפיה, מסרבת להאמין להתפתחות האחרונה... "כן, באמת, באמת, באמת!", אמר הנער בדמעות זולגות, שהתמזגו בדמעות אמו...

שעות ארוכות הם ישבו יחדיו על הספה, והוא סיפר וסיפר וסיפר... פרק את מה שעבר עליו, סיפר את כל אשר קרה, הודה היכן טעה וביקש סליחה מעומק הלב. לבסוף, חשף את סוד חזרתו הביתה:

"לא יודע למה, אבל בכמה חודשים האחרונים, מאמצע החורף בערך, התחלתי להרגיש שאין בעולם מישהו שאוהב אותי כמו אמא, שאין בעולם מקום שאני אוהב בו כמו הבית שלנו. פתאום התחלתי להתגעגע לאמא שלי, פתאום הרגשתי שאני חייב לחזור לביתה, שאני חייב לשוב אליה... תליתי את זה במשהו זמני וחולף, אך התחושה הזו הלכה והתחזקה עם כל יום שעבר. בשבועות

במעטפה חומה גדולה, נערמו המכתבים זה מעל זה, אוצר שלם של ניירת מסעירת לב ונפש, מלב אמא אוהבת ומתגעגעת, ומצפה לבנה אוהבה הרחוק כל כך

האחרונים הלב שלי כבר מתפוצץ, אני ממש מרגיש שאני לא מסוגל לעמוד בזה... הרגשתי שאף אחד בעולם לא באמת אוהב אותי, שבשום מקום אני לא באמת רצוי, שאף אחד לא באמת רוצה בקרבתו, חוץ מאמא שלי כמובן... "זה היה לי קשה, כל כך קשה...", אמר רובי, וניגב את דמעותיו, "אבל בסוף מצאתי את האומץ והתעוזה, ופשוט עשיתי את זה. התקשרתי והגעת, כי אין אף אחד שאוהב אותי בעולם כמו אמא שלי, אני בטוח!"

ליל בדיקת חמץ כבר התפוגג לו לנוכח קרני השמש העולה. רוח של שחר חדש נשבה בעדינות, הניעה בממלכתיות את הוילון הגדול בסלון. ואז, הביאה אמא את צרור המכתבים שכתבה וגילתה את סוד המגנט... "בחודשים האחרונים, רובי שלי, החלטתי להתגעגע. שמת בצד את כל הכאב והאכזבה, והתחלתי לראות בך רק את הטוב, לחשוב עליך רק טוב, להחמיא מכל הלב על כל מה שיכולתי. לא יכולת להיות כאן לשמוע, אבל הנשמה שלך שמעה, הלב שלך הרגיש... ועכשיו אתה כאן! כי המכתבים הללו עשו את פעילותם, חיברו אותך חזרה הביתה. כי קשר של לבבות חזק יותר מכל קשר פיזי, מכל תקשורת אחרת. כשהתחלתי לחשוב כמה אתה טוב וכמה אתה מיוחד - התחלתי לחשוב את אותו הדבר, וזה מה שהביא אותך חזרה הביתה..."

כמה כאב אינסופי, אוקיינוס של צער, אכזבות ותסכולים, מתלווים לקשרים שנפרמים בין הורים לילדים, בין מלמדים לתלמידים, בין שותפים בעסקים ובין חברים משותפים, שוטפים לא פעם את היחסים הבינאישיים בתוככי משפחות, בין אחים ואחיות, בין דודים ואחיינים, ובין שכנים קרובים... הלב זועק, בוכה, מבקש לקרוא ולצעוק. היחסים מתערערים, הקשר איננו, הסכסוך הולך ונוצר, ואיננו מצליחים להשית עצות בנפשנו. מה עושים? איך עוצרים את ההידרדרות, איך משנים את המצב?

יש לנו יכולת לשנות, זה תלוי רק בנו. בואו נהפוך את הראש, נשנה את החשיבה. הבה נראה את הטוב, נתמקד בו, נישיר אליו, ורק אליו, את המבט. כך, גם השכן שמרגיז לפעמים, בואו נראה כמה הוא מתאמץ בכיבוד הורים ומארח את הוריו הקשישים מדי שבת. גם זה שיושב בסוף השולחן בבית הכנסת, שהיינו רוצים קשר אתו אבל זה לא הולך, בואו נחשוב איך תפילתו נעימה וקולחת...

בואו נראה את הטוב, נחשוב טוב, נתמקד בטוב שיש בזולת,

פעם בתקופה אנחנו מקבלים דרישת שלום ממסעותיו בעולם הרחב, או ממישהו שראה אותו אי שם בעיר זרה ונידחת, אך הוא לא רוצה כל קשר איתנו, בורח מאתנו כמטחוי קשת...

"זה קורע לב", הוסיפה האם ושוב פרצה בכבי, "לא הפסקתי לחשוב עליו, מה קורה אתו, איפה הוא, מה מעשיו ומי דואג לו. זה כאילו נלקחה ממני חתיכת לב ונשלחה אל הבלתי נודע... הבושות כבר לא מעניינות אותי, מה גידו השכנים זה כבר לא נושא. יש רק נושא אחד, והוא רובי שלנו, ילד פרח שנהלם לנו בין האצבעות, שהחליף באר מים חיים בבורות נשברים של צחנה וזוהמה. אני לא עומדת ביגון הזה, מה אוכל לעשות?".

הרב והרבנית האיזונו בקשב לדברי האם, לכאב הלב הנורא והמייסר שבצבץ מכל מילה ובקע מכל דמעה. הם ביקשו ממנה לשתות משהו ולהירגע, לשבת בנוחות על הספה ולהשיב את נפשה. רק אחרי כמה דקות, החלה הרבנית בהצעתה המפתיעה: "כח הרגש שלנו, הוא כח חזק ביותר, שאיננו מודעים לעוצמתו ויכולותיו. כרגע, הרגש כלפיו קשה מנשוא, הן הכאיב כל כך, התרחק מהוריו מולידיו, והתחושות כלפיו נעות בין זעם לאכזבה, בין צער לתסכול מתמשך. בואו ננסה לשנות דיסקט...", אמרה הרבנית, ופרשה את ההצעה המהפכנית:

"אני מציעה, שמהיום ואילך, מדי יום ביומו, תנסי למצוא שעת ערב רגועה, ותכתבי לו מכתב מרגש ומחמיא, על הצדדים היפים שבאישיותו. נכון, זה לא קל - הרי דמותו מצטיירת דווקא דרך הצדדים הכאובים והקשים, הרי בבואתו יוצרת תחושה לא נעימה, אך אפשר לנסות להיזכר בחוויות ילדות מעוררות נוסטלגיה, או במידה טובה שטרם חלפה מנפשו..."

האשה הביטה מופתעת, והרבנית המשיכה: "ואז, פשוט לכתוב לו מכתב. למשל: 'רובי שלי! אתה נמצא רחוק, אך אני יודעת שבתוכי לבך בוער זיק של געגוע להוריך, לבית בו גדלת. הן היית ילד כה משפחתי, אוהב ואוהב, ואין ספק שזה לא עזב אותך לחלוטין...! או לדוגמה - 'רובי היקר שלי! אני יודעת שאתה ילד עקשן, אבל אני זוכרת היטב את כל הפעמים שהעקשנות הזו הובילה אותך להצטיינות ולהישגים מפתיעים. רובי! יש לך כח עקשנות מבורך הטבוע בדמך, ובוודאי כל מה שתמצא ותשאף - תצליח להשיג!'.

עיניה של האשה היו פעורות בתדהמה, הן כה קשה לה להאמין שתוכל להביע רגשות חיוביים כלפי רובי... אך הרבנית הסבירה, הוסיפה ונתנה דוגמאות למכביר, כיוונה והדגימה כיצד אפשר למצוא גם ברובי נקודות אור, ואותן פשוט להעלות על הכתב. "תכתבי לו מכתב, כל יום. תחמיאי לו בחום, באהבה, כמעשה אמא לבנה יקירה וגאוותה. את המכתבים הוא כמובן לא יקרא ולא יקבל בכלל, אך את - את זו שתקראי אותם מדי יום ביומו, תקראי שוב ושוב את המכתבים הללו..."

ביום הראשון, נכסס העט עד דק, והאם בקושי הצליחה לרשום את שלישיית המילים 'רובי היקר שלי'. רגשותיה הכאובים הציפו אותה, היא התקשתה לכתוב לו, היא לא היתה מסוגלת להביע יותר מכך, ולפיכך חזרה וקראה רק את שלוש המילים הללו, פעם אחר פעם, שוב ושוב ושוב ושוב. אחרי כמה ימים כבר הוסיפה מחמאה אמיתית מפרי עטה: 'רובי המתוק שלי! אני בטוחה שאתה עדיין מחייך לחברים שלך!', חתמה את שמה וקראה את המכתב שוב ושוב...

במעטפה חומה גדולה, נערמו המכתבים זה מעל זה, אוצר שלם של ניירת מסעירת לב ונפש, מלב אמא אוהבת ומתגעגעת, ומצפה לבנה אוהבה הרחוק כל כך. המכתבים הראשונים היו קצרים, אך אחר כך הם הלכו והתארכו, עוד ועוד... המכתבים הללו לא הקלו על נפשה, ההיפך. הם הגבירו את תחושת הכאב, הגדילו את סאת הצער. אך עם זאת, הם הפכו את האכזבה לגעגוע, את התסכול לרצון, ואת הזעם להשתוקקות לראות אותו שוב... כך נמשך הדבר כמה חודשים, מאמצע חודש טבת ועד חודש ניסן. בהגיע חודש ניסן, עם ההכנות הבעורות לחג הפסח, המשיכה האם להקפיד על כתיבת וקריאת מכתב המחמאה היומי לרובי, גם במחיר דקות שיתוק יקרות מההכנות לחג...

תשע מילים מוצמרות

היה זה בליל בדיקת חמץ. אחרי הכנות רבות וניקיון נוצץ, נבדק החמץ והחלו ההכנות לליל הסדר. גם באותו ערב ישבה האם וכתבה את המכתב, בו החמיאה לרובי על חוש הניקיון האסתטי שלו, שעמד לה לעזר בעת ההכנות לחג הפסח. באותו ערב, קטע צלצול טלפון את השקט. "אמא? זה רובי. אני יכול לחזור הביתה לקראת פסח?". כך, בפשטות, בקצרה, בתשע מילים ברורות וחדות...

לקח לה זמן להתאושש מההלם, אפילו את קולו כבר בקושי זיהתה. היא אמרה "כן, בשמחה", סתמי כזה, כאילו היתה מוכנה לשאלה הזאת כל רגע. רק כששמעה את צליל הניתוק, הבינה שהשיחה הסתיימה, וההלם והתדהמה

ביום גשם ממוצע מבזיקים כ-6000 ברקים ביממה. הברק הוא חיבור פתאומי של חלקיקי "פלוס" הנמצאים בענן, וכשהם נפגשים עם חלקיקי ה"מינוס" הנמצאים באדמה בבת אחת, נוצר "פיצוץ" של זרם אדיר

גדול יום הגשמים יותר מיום בריאת שמים וארץ ויותר מיום הנס האדיר של תחיית המתים

הרגעית והזוטר של על פני הכרתו והאדרתו של אביו הגדול בפני כל יושבי תבל. כל בן ירצה שאביו יראה לעיניו כל את כישוריו האדירים, גם על חשבון קשיים אישיים בהליכתו בדרכו או במהלך נסיעותיו עם ילדיו.

אבינו מלכנו יתברך מגלה את הדר גאונו, עוצמתו האדירה וכוחו העצום, בכל יום של ירידת גשמים. אבינו אוהבינו מעלה מופע ראווה נדיר בחוזקו ואנו רוצים לבטל את מופע הגבורה הנורא הזה, רק משום שקשה לנו להוביל את הקטנטנים לגן ולתלמוד תורה או רק בגלל שיש לנו נזילה מסוימת בדירה?!

בז' בחשוון אנו מתחילים לבקש בתפילת שמונה עשרה "ותן טל ומטר לברכה". אנו משבחים את הבורא יתברך ב"גבורות גשמים", משום שהקב"ה מביע בפנינו את עוצמת גבורתו האדירה בירידת הגשמים. אחד השבחים החוזרים שוב ושוב על ה' יתברך, בתפילותינו, בתנ"ך ובחז"ל, הוא היותו משיב הרוח ומוריד הגשם. מדוע?

משום שמדובר ביצירה מעוררת השתאות, בעוצמתה וגבורתה, תיחכומה וכוחה האדיר.

כמה מים מתרוממים לשחקים? מה מתרחש בעננים, כדי שהגשמים יירדו אלינו?

כמויות המים הנישאות באוויר בתוך העננים הן עצומות. ענן קטן נושא

עימו מיליוני ליטרים של מים. בכל שנייה, מתרחשות בתוך העננים מיליארדי התנגשויות בין טיפות הענן הקטנטנות, בעת שהן נישאות בזרמי האוויר. לאחר מספר גדול של התנגשויות והתלכדויות, עם טיפות אחרות, הטיפה מגיעה לגודל של מילימטר בערך, ואז היא צונחת ארצה, ויכולה להגיע עד הקרקע כטיפת גשם. בענן הממטיר גשם צונחות בבת-אחת מיליארדי טיפות והן יוצרות שטף של גשם סוחף.

מה הכוונה?

הגשם נוצר מהתעבות אדי מים לטיפות מים מיקרוסקופיות ולאחר מכן הן מתלכדות לטיפות גדולות יותר, כשהטיפות הכבדות מספיק כדי ליפול ארצה. הלחות מתאדה מהאוקיינוסים ומהימים, מתעבה ויוצרת עננים, ונופלת שוב חזרה לכדור הארץ כמשקעים, ולבסוף חוזרת לאוקיינוסים ולימים דרך נחלים ונהרות, ומתחילה שוב, בהוראת יוצר וממציא הכל, את המחזור מחדש. שכבות האוויר הקרובות לקרקע מתמלאות אדי מים שמקורם, בין היתר, בים וביערות. שכבות האוויר רוויות הלחות עולות מעלה עד שכבת האינורסיה (הסבר: בשכבות האטמוספירה הנמוכות, עד לגובה של 10 ק"מ בערך, טמפרטורת האוויר יורדת ומתקררת ככל שעולים בגובה. הדבר נובע בעיקר עקב התרחקות מקרקע כדור הארץ שמתחממת מקרינת השמש, וכן מפליטת קרינה ארוכת גל מכדור הארץ. שכבת אוויר חמה מעל שכבת אוויר קרה היא מצב "היפוך", אינורסיה).

כתוצאה מעליית האוויר למעלה והתלכדות הטיפות עם גרעיני התעבות, האוויר מתקרר וכך אדי המים מתעבים ונוצרים עננים. בהמשך אוויר זה בתוך ענן וגורם לטיפות מים קטנטנות להתלכד אל טיפות אחרות עד שטיפות המים נעשות גדולות וכבדות מספיק כדי שיוכלו לרדת מן הענן ואז נוצר הגשם.

כדי שטיפת מים תעזוב את הענן ויתחיל לרדת גשם, הטיפה צריכה להיות

המשך בעמוד הבא <<<

הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א

שמחת תורה. כל המתפללים רקדו ושמחו בהקפות לכבוד התורה הקדושה, עלו לתורה בזה אחר זה והקשיבו בשמחה לקריאת סיום התורה ותחילת קריאת פרשת בראשית וכעת כולם נעמדים לתפילת הגשם. "השנה קשה לי לכוון כהלכה ב"תפילת גשם", שמעתי את מאן דהוא אומר לשכנו לספסל. "מאז הוספת הבניה שהוספנו בדירתנו לפני שנתיים, יש לנו נזילות מהגג בכל פעם שיורדים גשמים..."

"גם אצלנו המצב דומה", אומר חברו באנחה, "ובכלל, קשה לי להוציא את הילדים לגנים ולחידורים, כשכל המדרכות והכבישים מוצפים במים". "היום יש התפלת מים. המדינה משקיעה כסף רב בהתפלת המים ואנו כבר לא נצרכים לגשם כמו בימים עברו. בכל מקרה של בצורת, אפשר לייבא מים מתורכיה..."

אמרות כגון דא לא החלו בימינו אנו. כבר בזמן בית המקדש, עמד הכהן הגדול בתפילה לנורא עלילה ית"ש, ביום הקדוש ביותר בשנה, יום הכיפורים, במקום הקדוש ביותר, קדש הקדשים, וביקש שהקב"ה לא ימנע את הגשמים בגלל תפילתם של עובדי הדרכים, המצטערים מירידת הגשמים, המפריעים להם לנוע בדרכם בבטחה ובנחת.

האם יש מקום אמתי למחשבות כאלו?

אנו נמצאים כעת בעיצומו של החורף, בימי ירידת גשמי ברכה ונדבה. חז"ל אומרים שגדול יום ירידת הגשמים כיום תחיית המתים וכיום בו נברא העולם. אך לכאורה, ישנם יהודים שהגשמים אינם משמחים אותם. הם מפריעים להם. אותם יהודים נאלצים להתמודד בשעת בוקר לחוצה עם מספר זאטוטים נצרכי מעילים, מטריות, צעיפים וכובעים. אין ספק שקשה לצעוד כשמטרייתך בידך הימנית ואילו בידך השמאלית אוחז אתה בעגלת תאומים מכוסה בניילון ועליה יושב זאטוט נוסף. הרטיבות והמים החודרים לדירה אינם נוחים כלל ועיקר, בלשון המעטה. אם כן, לשמחה מה זו עושה? הלא מבחינת "הולכי דרכים" שבכל דור, כל דור וניסיונותיו, הגשם אינו דבר מרנין לב. הלא כן?

נמשיל את התשובה במשל, כפי שמביא הרה"ג רבי אהרן גינוער שליט"א בספרו "שמחתי השם בפעלך", ספר הנמצא בשלבי עריכה ועומד לצאת בס"ד בקרוב, ממנו לקחנו גם את הנתונים המפעימים הבאים:

משל לאדם לא מוכר דיו, שהחליט ביום מן הימים להראות בפומבי, לעיני כולם, את כוחו ועוצמתו האדירה. הוא תכנן מופע ראווה נדיר ביופיו ובעוצמתו ובו התכונן להראות מי הוא, מה כוחו וגבורתו. מיליוני אנשים, נשים וטף, בכל רחבי תבל, התאספו כדי לראות במה המדובר, ואכן, אותו אדם הצליח להפגין כישורים נדירים בכל קנה מידה, שאיש לא יכול להתחרות עימם. היה זה מפגם מרהיב ועוצמתי, שכל רואיו הביעו התפעלות והשתאות. "אין כמוהו!", אמרו כולם בהתרגשות ועצרו את נשימתם אל מול מופע הפלאים האדיר, שיצר אותו אדם. "אין כמוהו בכוח ובגבורה!", הסכימו כולם, נאלמו דום למול היצירה המופלאה, שיצר אותו אדם, למול עיניהם.

כולם עצרו את נשימתם בהתפעלות, מכירים בפלא הגדול וביוצרו רב הכישרון ואיש האשכולות. כולם, חוץ מבנו היחיד של אותו אדם. בנו היחיד של היוצר הנעלה, אדיר הכוח, שהפגין כעת ברבים את יכולותיו ועוצמותיו, לא רצה שאביו יוכיח ברבים את כישוריו, משום שמופע הפלאים של אביו יגרום לו לאי נוחות בשעה שייקח בבוקר את ילדיו למוסדות החינוך, ואולי אף יגרום לו לנזילה מסוימת בתקרת דירתו... בוודאי כולנו מבינים שמדובר בבן שוטה וגס רוח, שמעדיף את הנוחות

אנו רואים את עוצמת הברק בפגיעת מכת ברק בגוף חי או דומים על האדמה. פגיעת הברק היא מכת חשמל, בה מועבר זרם חשמלי בעל מתח גבוה מאוד, מהאוויר אל הגוף שנפגע. כמות הזרם המועבר הינה גבוהה ולרוב גורמת הפגיעה לנזק, בשריפה, פיצוץ או מוות. התרסקות טיסה 214 של חברת "פאן אמריקה" הייתה האסון הגדול ביותר שאירע בעקבות מכת ברק. בעקבותיה ננקטו אמצעים להגן על מטוסים מפני ברקים.

פגיעה של ברק בבניין גורמת לזרמים חשמליים גבוהים המתפשטים במוליכים המותקנים בו, בעיקר חוטי חשמל וטלפון, ויוצרת בהם מתח גבוה לזמן קצר. רוב הסוגים של ציוד אלקטרוני, ובמיוחד מחשבים, רגישים לשינויים פתאומיים במתח רשת החשמל, וצפויים לנזק זמני או קבוע כתוצאה מפגיעת ברק. וכן, מדובר בפגיעת ברק אחד, אחד בלבד.

מסיבה זו אנו מברכים על שמיעת קול הפיצוץ האדיר הזה, "שכוחו וגבורתו מלא עולם".

מופע הרוחות העולמי

בְּרָקִים לְמִטְרַ עֶשֶׂה וְיֵצֵא רוּחַ מֵאֲרָרְתִּי (ירמיהו נא, טז).

כדי להבין את עוצמות הרוחות המתלוות לגשם, והגורמות לו לרדת אלינו, כדאי לדעת מהי כמות המשקל שהן נושאות איתן.

ענן ביום גשם, ענן עבה וסמיך, המכסה עיר שלימה בצבע בהיר, משקלו כ-3,000,000 טון, כמשקל של מליון מכונות, כמספר המכונות במדינת ישראל כולה.

הענן אולי נראה לעינינו כמו מפת שולחן לבנה ודקיקה, אך לא. עוביו של הענן מגיע לפעמים אלפי מטרים.

וכל זה בענן אחד ויחיד בלבד.

כעת הכפילו והשלישו אותו באין ספור עננים, המשייטים מעל ארץ ישראל הנישאים כולם ברוחות חזקות, הנושאות אותן אלפי קילומטרים, ואם נחשב ונוסיף ונדמה בעמינו את פעילות הרוח בכל ארצנו לאורכה ולרוחבה, ביום של נשיאת עננים שכזה, נדמה בנפשינו את כמות האנרגיה האדירה, החוזק והעוצמה, שאנו רואים למול עינינו, באור יום, נגלה לכל, ביום אחד של ירידת גשמים. אלפי מיליארדי טון נושאות הרוחות ביום אחד בודד של ירידת גשמים. רק כדי להביא יום אחד גשם על ארץ ישראל בלבד?

כשבני האדם רוצים להשתמש במשך השנה בכח האדיר של הרוחות, כדי ליצר אנרגיה חשמל, הם מקימים טורבינות רוח. הפקת חשמל מאנרגיית רוח היא בין הדרכים הזולות ביותר לייצור חשמל, בהשוואה למחירי השוק של הפקת החשמל מאנרגיות אחרות. עשרות אלפי טורבינות רוח הותקנו בארצות הברית ואלפי טורבינות באירופה, בהודו ובמדינות נוספות רבות. הטורבינות מייצרות כח מהרוח המנשבת עליהם בעוצמה, כשכח זה מועבר למליוני בתים ברחבי העולם, להטענים באנרגיה, המפעילה את כל מכשירי החשמל שברשותם. הייצור של חשמל מאנרגיית הרוח בארצות הברית הגיע בשנת תשס"ט לכמות של 4,700 מגוואט, שהיא כמות אנרגיה המספיקה לכ-3 מיליון דירות מגורים.

וכל זה מניצול מזערי ביותר של הרוחות, במקומות מסוימים מאד. אם כן, איפוא, בכמה אנרגיה ניתן להשתמש בכל רחבי העולם, על ידי הרוחות העזות המובילות את ענני הגשמים?!

וכאשר יורד גשם ומנשבות רוחות עזות בארץ ישראל, הרי בחור"ל, בארה"ב ובאירופה ובעוד שלל מקומות בגלובוס, מדובר בעוצמה אדירה פי כמה וכמה. אין כמעט אפשרות למדוד את כמויות המים הנישאות בשחקים, בכל רחבי העולם, במקומות רבים בהם יורד שלג בכמות של כמה מטרים של שלג. או במקומות מסוימים בעולם, כמו באתיופיה למשל, בהם יורדים גשמים חזקים, עזים ונמרצים, במשך שבועות שלמים.

חז"ל (תענית ז, א-ב) אומרים שגדול יום הגשמים יותר מיום בריאת שמים וארץ ויותר מיום הנס האדיר של תחיית המתים.

כי יום של ירידת גשמים הוא יום בו מתגלים בחוש, בקול ובעוצמה, גבורות הבורא יתברך בעולם. רוחות אדירות-כח מראים את עוצמתם לעינינו, מניעות מליוני טון מים מעלינו. עשרות מיליארדי מטרים מעוקבים של אדי מים, הנמצאים בעננים הכבדים, מכסים איזורים שלמים. כוחות המשיכה המופלאים, הנמצאים בכל נקודה בכדור הארץ, שואבים את הגשם בחזקה כלפי מטה. אנו יכולים לשמוע ממכרים באיזורים שונים בארץ ובעולם, שאירוע כזה מתרחש בדיוק כעת גם במקומם, לעיתים אף בעוצמה חזקה יותר, והנה אנו, הרואים את הגשם, שומעים את קולות הרעם, רואים את הברקים וחשים ברוחות העזות, מצויים בתוך גילוי נוראות הבורא, כאן ועכשו. הלא דבר נפלא הוא?!

בגודל מינימלי של כ-1 מ"מ. מהירות נפילת הטיפות יכולה להגיע עד ל-7.6 מטר בשנייה. בהתחלה הטיפות גדלות על ידי איסוף הלחות עד שהן מגיעות לגודל של כ-20 אלפיות המילימטר, אך אין זו הדרך היחידה שבה נוצרת הטיפה. אילו היה זה התהליך היחיד, היו עוברים ימים עד שתיווצר טיפה אחת. כאשר טיפות מזעריות נוצרות, הן מתנגשות בינן לבין עצמן בענן ויוצרות טיפה גדולה יותר. הטיפה הזו מתחילה ליפול כלפי מטה והיא "אוספת" יחד איתה טיפות נוספות, וכך נוצרת טיפה גדולה יותר ויותר.

בכל ענן גשם ישנם עשרות אלפי מילארדי טיפות ענן, להבדיל מטיפות גשם, הצריכים להתאגד. כל טיפה צריכה 'גרעין התעבות' - חלקיקי חומרים כמו אבק, חלקיקים העולים מהשריפות, חלקיקי גז מהעצים וכדו' באוויר, באוויר מעל האוקיינוסים והימים, לעומת זאת, ריכוז האירוסולים - כך הם נקראים, גרעינים אלו, נמוך יחסית, והם מורכבים בעיקר ממלח, הנוצר מההתאדות של מי הים, שיאגד סביבו את האדים הרבים סביבו, ומאז שמתחיל ללכד סביבו אדים, הוא גודל פי 1000 כדי שיוכל לרדת, מחמת כובדו. הוא אוסף בתוכו, כמליון טיפות ענן, להבדיל מטיפת גשם. שוליו ה'גרעינים' הללו, הם ימשיכו לרחף באויר.

אי אפשר להגיע לגשם רק על ידי התעבות. בתחילת התהליך לפיזור החומר יש חלק משמעותי בגידול הטיפה, אולם לאחר גדילתה, בגלל יחס שטח פנים לנפח, תרומתה קטנה (כך למשל, יחלפו 44 שעות עד ליצירת של טיפה בת קוטר של 0.1 מ"מ). יש צורך בהתנגשויות בין טיפות המים והתלכדות ביניהן - תהליך זה משמעותי יותר לאחר עשרות דקות. מידת ההתנגשות תלויה במהירות של הטיפה. כאשר טיפונות המים מתחת לטיפת המים המתגבשת קטנות מדי, הן לא מתאחדות עם הטיפה אלא עוקפות עם האוויר, מחמת תנע נמוך. אם הטיפות באותו גודל, הן במהירות דומה ולכן אין התנגשות.

מדובר בתהליך נורא הוד, מורכב ביותר, שכל כולו אומר: אלוקות!!

ברק- אנרגיית משק בית לחודש

בְּרָקִים לְמִטְרַ עֶשֶׂה וְיֵצֵא רוּחַ מֵאֲרָרְתִּי (ירמיהו נא, טז).

קוֹל ה' חֲצַב לְהַבּוֹת אֶשׁ (תהילים כט, ז).

קול ה' חצב להבות אש, כמו קול הרעם שחוצב בו להבות אש, והם הברקים שישרפו (רד"ק).

ביום הגשמים, מראה לנו האל הגיבור והנורא את כוחו האדיר גם בברקיו הנוראיים.

יום גשם מלווה בדרך כלל בברקים, כ-6000 ברקים ביממה. הברק הוא חיבור פתאומי של חלקיקי "פלוס" הנמצאים בענן, וכשהם נפגשים עם חלקיקי ה"מינוס" הנמצאים באדמה בבת אחת, נוצר "פיצוץ" של זרם אדיר, אנרגיה הנובעת ממילארדי חלקיקים, המייצרים אור וחום. המתח החשמלי בין תחתית הענן לבין הקרקע נע בין 20 ל-100 מיליון וולט. עוצמת זרם הברק עשויה להגיע עד 150,000 אמפר. אחת מתוצאות של הזרמה החשמלית הזו היא שהאוויר בדרך מתחמם מאוד ויכול להגיע לטמפרטורה של למעלה מ-27,000 מעלות צלזיוס. החום האדיר גורם להבזק אור, שנובע מיינון של האוויר דרכו עבר הזרם החשמלי. בנוסף, מתבצע הרעש הנקרא רעם. הרעש נובע מגל הלם שנוצר עקב התפשטות מהירה עקב התחממות האוויר דרכו עבר הזרם.

לשם השוואה: כל נקודה במעטפת השמש חמה "רק" כ-5000 מעלות, פי חמישים מקומקום הרוחח 100 מעלות. אבן נמסה ב-2000 מעלות, ואילו הברק מתחמם בבת אחת, על ידי חיכוך העננים, ב-27,000 מעלות.

כשפצצה שכזו מעיפה את חלקיקי האויר הנמצאים סביבה, במהירות אדירה, אנו חווים את הרעם, הנשמע כמו פיצוץ חד אדיר, [ולא נשמע כרעש של התחככות חלקיקי ברד].

כל ברק שכזה יכול להעניק אנרגיה למשק בית ממוצע במשך חודש, כולל הפעלת תנורים ומזגנים, מכונות כביסה ומקררים, תאורה ועוד מכשירי חשמל...

כאמור, רוב הברקים מתרחשים בתוך העננים בין אזורים עם מטען חיובי לאזורים עם מטען שלילי. המטען השלילי שבתחתית הענן חזק עד כדי כך שאפשר לחוש בו על האדמה. במקרה של עמידה מתחת לענן שכזה, המשיכה בין המטען החיובי שיווצר בגוף לבין המטען השלילי שבתחתית הענן עשוי לגרום לשערות לסמור.

ישנם ברקים חזקים במיוחד הידועים בשם ברקי שבר, הגורמים לשבירה של ענפים, בתים, מכונות וכדומה. ברקים אלו נגרמים באזורי קו המשווה בעיקר בתקופת המונסונים המאוחרים.

אורח בלתי רצוי הופיע בטיש של האדמו"ר מגור בעל ה'בית ישראל' זצ"ל, 'זבוב', והוא הטריד מאוד את אחד החסידים, הוא זמזם לו באוזנו ודגדג באפו. כל ניסיונותיו של החסיד לגרשו העלו חרס, הוא בשלו ממשיך להטריה. סבלנותו של החסיד פקעה...

הזבוב הטרידן בשולחנו הטהור של הבית ישראל

הרב ישראל ליוש

אורח בלתי רצוי הופיע בטיש של האדמו"ר מגור בעל ה'בית ישראל' זצ"ל, 'זבוב', והוא הטריד מאוד את אחד החסידים, הוא זמזם לו באוזנו ודגדג באפו. כל ניסיונותיו של החסיד לגרשו העלו חרס, הוא בשלו ממשיך להטריה. סבלנותו של החסיד פקעה, הוא לא הסתפק בגירוש הזבוב, הוא נתן לו מכה והזבוב נפל על השולחן ומת.

החסיד נחרד עד מאוד, הרי הוא עבר כעת איסור דאורייתא של 'נטילת נשמה', ועוד עשה זאת על שולחנו הטהור של האדמו"ר, והנה תוך כדי הרהוריו ויגונו, התאושש הזבוב מהמכה והוא שב לפרוח. שמח האיש שמחה רבה, כי הנה התברר שלא עבר כל איסור... הרבי ראה את כל קורות הזבוב, החל מהמכה ועד לתחייתו מחדש, וכך הוא הגיב: "היצר הרע דומה לזבוב [כדאי בגמ' ברכות דף ס"א ע"א], גם אם בטוח אתה שהכנעת אותו עם מכת המוות שנתת לו, ממשיך הוא לחיות, ועוד דקות אחדות הוא ישוב להתעופף ולהטריד את מנוחתך..."

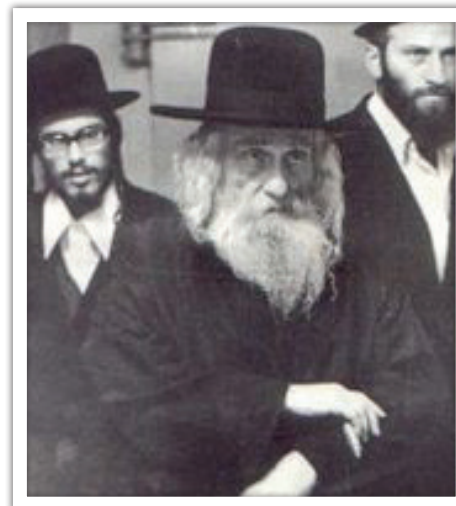
...

סמוך לשיבתו של הבן איש חי התגוררה אשה אלמנה צעירה, עשירה היתה האלמנה ואת כספה הרב ותכשיטיה היקרים היתה שומרת בכספת בביתה. ערב אחד, בדרכו של אחד מהבחורים לכיוון השיעור בישיבה, הוא רואה כי דלת בית האלמנה פתוחה לרווחה, וגם דלת הכספת אינה נעולה. מחשבות על עושר רב שיכול להיות שלו בתוך דקות מספר, החלו להציף את מוחו, יצרו גבר עליו ובתוך דקות הוא מצא את עצמו עומד בתוך הכספת, כשלפניו שטרות כסף ומטילי זהב לרוב. ואז, לפני שעשה מעשה עלתה במחשבתו התובנה הבאה: 'הרי בראש השנה נגזר על האדם בדיוק כמה כסף יהיה לו, אם כן, אם נגזר עלי לקבל את הכסף הזה, הרי אקבל אותו בהיתר, ולמה לי לקחת אותו כעת באיסור, ואם לא נגזר עלי שיגיע לידי כל כך הרבה כסף, הרי גם אם אקח אותו כעת, לא אהנה ממנו, כי הכסף הזה לא מיועד לי, וכך מתוך מחשבות אלו, הצליח הבחור להתגבר ולא לגנוב את הכסף. הוא המשיך בדרכו לשמיעת השיעור בישיבה.

האלמנה כנראה שמעה בביתה פסיעות של אדם זר, והיא נתקפה בפחדים להישאר לבדה עם כל כך הרבה כסף. למחרת היא באה לישיבה וסיפרה לבן איש חי על פחדיה הרבים, וביקשה ממנו שיציע לה את אחד הבחורים בישיבה לשידוך, כדי שלא תישאר לבדה.

מסובב כל הסיבות סיבב שהבן איש חי הציע לה בדיוק את הבחור שעמד בניסיון הגניבה, והם אכן התחתנו זו עם זה למזל טוב, והכסף שכל כך חלם עליו, והתגבר שלא לקחתו באיסור, אכן הגיע אליו בהיתר.

'וישאל יעקב ויאמר הגידה נא שמך ויאמר למה זה תשאל לשמי'... (בראשית ל"ב, ל') משא ומתן סביב השמות התנהל בין יעקב ושרו של עשיו, הוא מחליף את שמו מיעקב לישראל, ואילו כאשר יעקב שואל אותו לשמו, הוא עונה לו בשאלה: 'למה זה תשאל לשמי?' משא ומתן זה מתנהל לאחר שהם גם נאבקו פיזית זה עם זה, והיאבקות זו הסתיימה רק כאשר שרו של עשיו תוקע את כף ירכו של יעקב.

המלחמה הזו בין יעקב לשרו של עשיו, מאפיינת את המלחמה המתמדת של האיש הישראלי עם היצר הרע, מלחמה בלתי פוסקת, התמודדות אחר התמודדות, נפילות ותקומות, אכזבות והצלחות. בזאת אף נבין את המשא ומתן סביב שמותיהם של הנאבקים, כי הרי השם מורה על מהות, 'יעקב' נקרא כך ע"ש שאחז בכף ירך עשיו בצאתו מרחם עמו, כי בדיוק בזמן יציאתו

מהעולם, הזמן בו מקבל האדם את היצר הטוב והיצר הרע המועד בו, מתחילה ההתמודדות התמידית. אומרים לו: 'עליך להתנתק מעקב עשיו, המסמל את כוח הרע בעולם'. וכאשר יעקב אכן מצליח בהתמודדות זו, ההצלחה מונצחת בשמו 'ישראל', "כי שרית עם אלוקים ועם אנשים ותוכל".

כשעולה שאלת שמו של שרו של עשיו, הוא מסרב לענות לו בשמו המדויק, ופוסט אותו בטענה שאין כל חשיבות בידיעת שמו, "למה זה תשאל לשמי", זו מהות: לזרות תמיד את שאלת ה'למה', היינו: אל תתעמק! אל תתבונן! למה לך לחקור? עשה ככל העולה על רוחך! תמעיט בהתבוננות על המהות! וכך יצליח היצר הרע להשיג את תכליתו - לזרוע רדידות וחוסר מחשבה בהליכות חייו של היהודי.

...

מידע @

עכשיו בקו השיעורים של דרשו

שיעורים

עדכונים

077-2613337

האם היה ליעקב אבינו אפר פרה אדומה?

ונראה לבאר שמידי אחרי שיעקב נאבק עם המלאך, כתוב שאמר ליעקב: "לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל", במאורע זה השתנה שמו של יעקב לישראל.

ובתהלים (קמו, ט) כתוב, "מגיד דברו ליעקב חקיו ומשפטיו ליעקב אל", והנה מצוות פרה אדומה

נקראת "חק" - זאת חוקת התורה,

ונראה לומר שכיון שמצאנו שיעקב התאמץ להביא את אפר פרה אדומה בעת זו כשעבר את הנחל, לכן היחס של מצות פרה אדומה שנקראת "חק", מיוחסת לשם "ישראל" שהשתנה בזמן זה.

"הסרו את אלהי הנכר אשר בתכם והטהרו והחליפו שמלתיכם" (בראשית להב) על מה שאמר יעקב לאנשי ביתו "הטהרו", כתב בתרגום יונתן בן עוזיאל: "איזכו מסואבות קטוליא דקרבתון בהון", ומפרשי התרגום פירשו שאמר להם יעקב היטהרו מטומאת מת שהרגו באנשי שכם. וצ"ע כיצד יכולים להיטהר לטומאת מת, הרי בפשטות לא היה להם אפר פרה אדומה.

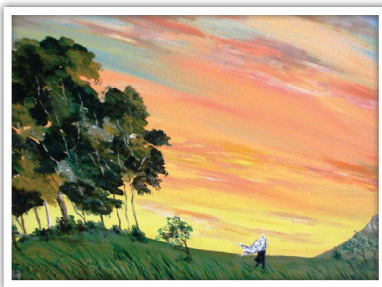
אולם מצאנו תגלית בספר נחלת בנימין (אמשטרדם תמ"ב לרבי יצחק בנימין אשכנזי זצ"ל, מצוה י' דף יט:) שכתב: "שמעתי בשם מדרש אבל לא ראיתי דמפרש, דאופן פכים קטנים שמסר יעקב נפשו עליה, מה דהוי רחוק מן השכל מי שיש לו כמה עדרי צאן ובקר ימסור נפשו בסכנה בשביל שני פכים אשר דמי שווין שני פרוטות, אלא בהן היה אפר פרת חטאת, לכך שם נפשו להצילן, ומאין היה לו באופן פכים אפר חטאת, ש"מ מאבותינו, הרי לנגד עיניך דהיה לאברהם אפר פרה אדומה".

א"כ מצאנו שליעקב אבינו היה אפר פרה אדומה, ועל ידי הזאת אפר זה נטהרו מטומאת המת.

גם בחתם סופר מביא לקשר את יעקב אבינו עם אפר פרה אדומה, שכתב (בפר' תולדות) על הפסוק "בא אחיך במרמה" וז"ל: אולי נרמז כי תכלית לקיחת ברכת עשוי ע"י פרה המקנחת צואת בנה, והידוע רמז שם פרה יבין, על כן 'במרמה' גימטריא 'בפרה', ע"כ.

מדוע רצה עשו להרוג את יעקב דווקא בנשיכה?

"וירץ עשו לקראתו ויהבקו ויפל על צוארו וישקו ויכבו" (בראשית לגד) בפרקי דרבי אליעזר (פרק לו) מובא שאמר עשוי איני הורג את יעקב בחצים ובקשת אלא בפי אני הורגו ומוצץ את דמו שנא' "וירץ עשו לקראתו וישקו" אל תהי קורא "וישקו" אלא "וינשכהו", ונעשה צוארו עמוד, "כמגדל השן צוארך" וקהו שיניו של אותו רשע.

וכ' בפירוש "ולא עוד אלא" (נדפס בפרקי דרבי אליעזר הוצ' זכרון אהרן) שהסיבה מדוע עשוי רצה להרוג את יעקב דווקא בנשיכה, דהוא מדה כנגד מידה שאמר כיון שלקח יעקב ממני את הבכורה בדבר אכילה, לכן אהרוג אותך ג"כ כדרך אכילה.

האם מותר להיכנס לקבר יוסף?

"ויבא יעקב שלם עיר שכם" (לגיה) ביהושע (כד, לב) כתוב שיוסף נקבר בחלקת שדה זו שקנה יעקב מבני חמור.

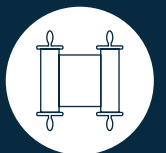
ומחמת זה כתב הכפתור ופרח (פרק י"א), שנמנע מלהכנס לקברו של יוסף ולכל חלקת השדה שמגודרת באבנים, משום שהיה שם מזבח.

ובענין זה כ' השבט הלוי (ח"ו סי' קפ"ח) להגר"מ הלברשטאם זצ"ל שפנה אליו איך יראים

ושלמים לא נזהרים בזה, ובזמנם בדרכם למירון היו נכנסים להתפלל בקבר יוסף, וכ' לו שחומרה זו אין לה שום שורש בהלכה דמה שהיה פעם מזבח זה לא מחייב שתשתייר קדושה עד שיהיה אסור להיכנס שם, רק שבעל ה"כפתור ופרח" לרוב צדקותו חשש לזה.

- מדוע נשלח יעקב דוקא לבית לבן?
- למה לא נעשה השידוך של יעקב על ידי שליח?
- מהו סוד קיומם של ישראל בגלות?
- מדוע התגלה שרו של עשו ליעקב כתלמיד חכם?

השאלות בפרשת השבוע

התחוללה אצלי מלחמה ולבסוף החלטתי לא ללכת. אני אלך רק לאחר סיום הסדר. בשעה 1 הזדרזתי ללכת. יש אדם אחד לפני בתור. כדי לקבל את המענק צריך למלא טופס, אבל מתברר שהבן אדם לפני לקח את הטופס האחרון...

הרב יעקב שיש שליט"א על המלחמה והנצחון המתוק

"רגע, רגע", אני מזדעק, "אל תתחיל למלא את הטופס. תן לי אותו לחצי דקה, כדי שאוכל לצלם, ולמלא טופס בעצמי". אבל הפקיד מתערב, "לא אי אפשר לצלם, זה ממוספר. הרב הקציב מלגות כמספר הטפסים. מצטערים מאד". זה שלפני קיבל, אני לא קיבלתי. אני יוצא החוצה, עומד על המדרגות של ישיבת 'אור דוד', ושוב מתחילה בתוכי סערה פנימית. "אתה רואה, הפסדת חמש מאות שקל..." אז מה, למדתי סדר של שלוש שעות, זה נחצ! ברוך ה', אמנם אין לי חמש מאות שקל ביד, אבל עמדתי בנסיון, וזה שווה הרבה יותר מחמש מאות שקל... הרגשתי שלווה, שמחה מילאה את הלב שלי. פתאום צלצל הטלפון, ועל הצג מופיע מספר של "דרשו".

"תגיד לי", אומר מישהו מהצד השני של הקו, "עשית עכשיו את המבחן המסכם?"

"כן עשיתי. מה הבעיה?"

"אנחנו רוצים לבשר לך, שזכית בהגרלה".

"זכית?!" זה לא קורה לי הרבה, אני נרגש. "בכמה זכית?"

"זכית בחמשת אלפים דולר..."

לא קיבלתי חמש מאות שקל, אבל קיבלתי חמשת אלפים דולר... הם היו שווים באותה עת כשמונה עשר אלף שקל.

באותה תקופה התגוררנו בדירה קטנה, והצפיפות העיקה עלינו מאד. מרבית החברים שהיו במצב דומה, קנו דירה גדולה על הנייר. גם אני רציתי לקנות "על הנייר", אבל לצורך כך הייתי זקוק למאתים אלף שקל, שלא היו לי. לא היה לי גם רבע מהסכום ההתחלתי לתשלום הראשון.

שמונה עשר אלף השקלים שהגיעו אלי מידו הרחבה של הקב"ה, נתנו לי כוחות נפש ועוצמה. היה לי ביד התשלום הראשון לקבלן, ושלילתי, ואחר כך איכשהו התגלגלו העניינים והצלחתי לעמוד בתשלומים. ממש לאחרונה חגגתי חנוכת הבית בדירה החדשה ורחבת הידיים שלנו, סיים האברך את סיפורו.

(מתוך הספר דורש טוב סוכות רבי יעקב שיש שליט"א)

"כִּי שָׁרִית עִם אֱלֹקִים וְעַם אֲנָשִׁים וְתוֹכַל" (בראשית ל"א, כ"ט)

לפני זמן מה נגש אלי אברך ואמר: מאחר שאתה דורש דרשות, ומשלב בהן סיפורים, ברצוני לספר לך סיפור שארע לי עצמי. אני אמנם לא צדיק יסוד עולם, אבל לפני שלוש שנים, ביום כיפור, קיבלתי על עצמי קבלה - באמצע הסדר לא אלך לשום סידורים, ויהי מה. הקבלה החשובה הזאת היתה מבוססת על רצון טוב, אבל גם על נסיון חיים, שחוויתי על בשרי - אם אני הולך לעירייה על חשבון הסדר, מתברר שהפקידה בדיוק לא הגיעה. בבית המרקחת התרופה נגמרה, ובדואר יש שיבושים ועיכובים. בקיצור, זה לא הולך. אין ברכה מלכת באמצע הסדר.

החלטתי אפוא בהחלטה חזקה - יהיה מה שיהיה, באמצע הסדר אני לא הולך.

בתחילת חודש ניסן ניסיתי להירשם לישיבת בין הזמנים בפרדס כץ, שם אני גר, ולא קיבלו אותי. בכל זאת הגעתי ללמוד שם. בשעה עשר התחילה ישיבת בין הזמנים, ובעשר וחצי התחוללה סביבי המולה קלה. מה קרה? הרב דניאל זר מחלק בישיבה שלו, 'אור דוד', חמש מאות שקל לכל אברך שגר בפרדס כץ. חמש מאות שקל לאברך, בערב פסח, זה דבר חשוב מאד. רבים עזבו את בית המדרש, וחזרו לאחר זמן קצר עם כסף ביד. ומה איתי?

נכון, קיבלתי על עצמי לא ללכת באמצע הסדר, אבל עכשיו בין הזמנים, ואני אפילו לא רשום באופן רשמי בישיבת בין הזמנים הזאת. ולכן מה? - אני אומר לעצמי. מה זה משנה "בין הזמנים" או לא? סדר זה סדר. קבלת על עצמך לא ללכת, אל תלך.

התחוללה מלחמת איתנים בין היצר הטוב ליצר הרע, ולבסוף החלטתי לא ללכת. אני אלך בשעה אחת, לאחר סיום הסדר.

בשעה אחת הזדרזתי ללכת. יש אדם אחד לפני בתור. כדי לקבל את המענק צריך למלא טופס, אבל מתברר שהבן אדם לפני - לקח את הטופס האחרון.

רבבות לומדי הדף היומי מתחילים בלימוד מסכת שבועות

הרה"ג ר' ישראל ליוש, ר"מ בישיבת 'אהבת אהרן' והאחראי על מערך מבחני הדף היומי - בבלי ב'דרשו'

את ראשם ורובם בלימוד הדף היומי, על מנת שיוכלו לעמוד מאוחר יותר בכור המבחן.

"מוקדי הבחינה של 'דרשו' פתוחים בבוקרו של יום שישי פעם אחת בחודש. הם פזורים בכ-60 נקודות ברחבי הארץ, נוסף על מוקדי המבחן של 'דרשו' בכלל, הפתוחים אך ורק למבחן על מסלולי לימוד 'הדף היומי בהלכה'. אנחנו קוראים לכל מי שלומד 'דף היומי' או רוצה להתחיל בלימוד זה: בואו והצטרפו להצלחה הגדולה, התחילו להיבחן על הדפים שלמדתם, כך יהיה לכם 'מחייב' ויוטל עליכם העול לחזור ולשנן את הנלמד לבל יאבד מזיכרוכם, וכדי שתוכלו להצליח במבחן בעז"ה".

הצטרפו עכשיו 02-5609000

לתשומת לבכם:

במסגרת התוכנית באפשרותכם להבחן בשני מסלולים:

(1) מסלול א': גמ' ורש"י בלבד

(2) מסלול ב': גמ' ורש"י ותוס'.

בנוסף, תוכלו להשתתף מדי ארבעה חודשים במבחני 120 דף, עליהם מתקיימת הגרלה מלגות בסך \$ 15.000

רבבות לומדי הדף היומי על הש"ס הבבלי, בארץ וברחבי העולם, סיימו השבוע את מסכת מכות, ומתחילים בלימוד מסכת שבועות.

הרה"ג ר' ישראל ליוש, ר"מ בישיבת 'אהבת אהרן' והאחראי על מערך מבחני הדף היומי - בבלי ב'דרשו', מציינ כי מסכת שבועות כוללת 49 דפים, וסיום המסכת ייערך בראש חודש שבט הקרוב: "מדובר בנקודת התחלה טובה לכל יהודי שרוצה להצטרף ללימוד 'הדף היומי', הוא אומר, "זאת מסכת לא ארוכה, כל אחד יכול להתחיל וגם לסיים אותה עם מאמץ לא גדול במיוחד".

"מספר הדפים הוא כמספרם של ימי ספירת העומר, בהם אנחנו מתכווננים ונערכים לקראת קבלת התורה, ואכן ידוע על גדולי ישראל שעסקו בימי ספירת האומר במסכת שבועות, ולמדו בכל יום דף אחד מהמסכת כהכנה דרבה לקבלת התורה.

"אין צורך להזכיר שלימוד התורה כולה, ובכללה גם מסכת שבועות, נכון בכל זמן ובכל עת. זה בדיוק הזמן להתחיל ולהתכוון לקבלת עול תורה על ידי לימוד יומיומי של מסכת שבועות, ולאח מכן להתחיל ולסיים בעז"ה את כל המסכתות שבש"ס".

לדבריו, הוכח בבירור שמי שמצטרפים לרבבות נבחני 'דרשו', משקיעים

בזלנו מרתחילים...

רבבות לומדי הדף היומי מתחילים ללמוד היום (יום ה'), את מסכת 'שבועות' מהתלמוד הבבלי, לאחר שסיימו אתמול בקול רינה והמוון חוגג את מסכת מכות.

שבעבר לא היה להן כמעט דורש, ושמועטים היו תלמידי החכמים שעסקו בהן, נלמדות כיום בפי כל, תלמידי חכמים ובעלי בתים, יהודים באים וימים ובחורים צעירים שעדיין לא עלתה חתימת זקן על סנטרם.

זאת עוד אחת מההזדמנויות הרבות שיש לנו להצטרף להצלחה הגדולה, על אחת כמה וכמה כשמדובר בהצלחה רוחנית, ובלימוד זכות עצום על עם ישראל כולו.

ובשעה שבה נתחיל לעסוק במסכת זו בשמחה ובטוב לבב, יכנס קודשא בריך הוא את פמליא דיליה, ויאמר למלאכיו הקדושים והטהורים: "חזו בני חביבי השוכחים צרותיהם וצערם, ועוסקים בחדוותא דילי".

יהי רצון שנזכה להתחיל ולסיים את מסכת שבועות ואת כל המסכתות שבש"ס הבבלי והירושלמי.

מסכת שבועות מהווה מעין הקדמה לסדר 'קדשים' אליו יגיעו לומדי 'הדף היומי' בקרוב בס"ד. שני הפרקים הראשונים שלה עוסקים בדיני טומאת המקדש וקודשיו, ובקרבנות שצריך להביא מי שעבר עליהן בשוגג וכו'.

ידוע המנהג לעסוק במסכת זו בימי ספירת העומר, כהכנה למתן תורה, ובהתאם למאמר חז"ל על הכתוב "היום הזה באו מדבר סיני", שבכל יום ויום עלינו לראות את דברי התורה כחדשים, כביום נתינתן מסיני, עלינו בהתאם לכך להתכונן בכל עת לקבלת התורה, וזו היא סיבה נוספת לעסוק במסכת זו.

אך יותר מכל, עלינו לזכור ששיטת הלימוד לפי סדר 'הדף היומי', הוכיחה את עצמה כאחת ההצלחות הגדולות ביותר בהיסטוריה. רעיון שנראה היה רחוק מהמציאות בשעתו, קרם עור וגידים, והפך להיות סדר הלימוד המרכזי של עם ישראל. מסכתות

הביאו את הברכה לביתכם, רשמו את מספר הטלפון 077-2613337 לזיכרון במכשיר הנייד שלכם

הלימוד אנחנו לא תמיד יוצאים עם תשובות ברורות מה מותר ומה אסור. על אחת כמה וכמה כשבלימוד יסודי של ההלכה עם המשנה ברורה עסקינן, ולא בלימוד של קיצורים וסיכומים המציגים את ההלכה הפסוקה באופן ברור.

הפיתרון לזה הוא כמובן לצאת מדי יום עם ההלכות בצורה ברורה, ולכן העצה היעוצה לכך היא לסכם בסוף הלימוד נקודות מעשיות, לכתוב אותן בצורה מסודרת ולחרוט בזיכרון כדי שנוכל לפעול ולהתנהג על פי ההלכה בכל פעם כשתבוא שאלה לפנינו.

אין זה סוד שהמשנה הברורה במהדורת 'דרשו' נותנת מענה נחרב לבעיה האמורה. ה'ביאורים' ומוספים' של 'דרשו' תורם תרומה מכרעת ללימוד ההלכה עם פסקים ברורים מאוד של גדולי האחרונים אשר מפיחם אנו חייםהנ. באחרונה הוסיף 'דרשו' עוד דרך נוספת שתעזור לנו לצאת עם הלכה למעשה. 'קו המשיבים' של 'דרשו' מאפשר לנו להרים טלפון כמעט בכל שעות היממה, ולפנות לאחד מרבני 'שערי הוראה' בראשות הגרש"א שטרן שליט"א, נוכל לשאול, לבקש הסברים להלכות שלא הצלחנו להבין, וגם לשמוע כיצד נהוג לפסוק הלכה למעשה בעניינים הנלמדים.

הביאו את הברכה לביתכם, רשמו את מספר הטלפון 077-2613337 לזיכרון במכשיר הנייד שלכם, וכך תזכו, ונזכה כולנו, לקרב את הגאולה השלמה על ידי לימוד ההלכה, כפי שהעיד רבינו ראש הישיבה הגרא"ל שטיינמן שליט"א, ש"בזכות לימוד ההלכה נזכה לגאולה השלמה במהרה".

לימוד ההלכה זכה כידוע לשבחים רבים מפי חז"ל שקבעו כי מיום שחרב בית המקדש אין לו לקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה, ואף הבטיחו כי כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא. וכן על זה הדרך מאמרי חז"ל רבים המשבחים את לימוד ההלכה.

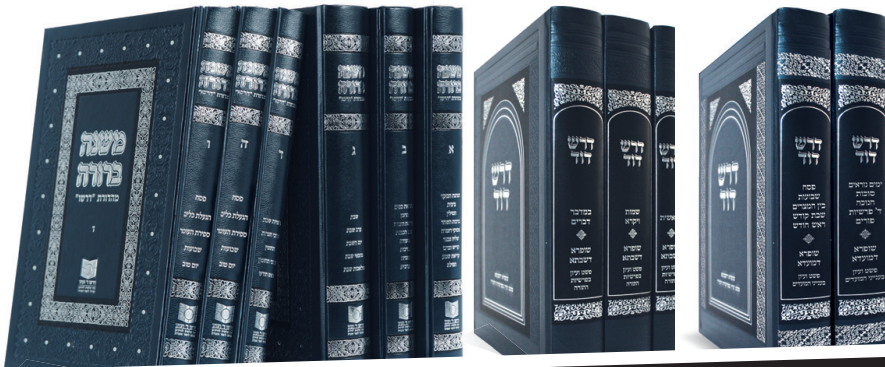
על פניו, לימוד ההלכה אמור היה להיות משאת נפשו של כל יהודי ירא שמים. היינו אמורים להקדיש כל דקה פנויה כדי לעסוק בהלכה, שהרי זו היא הדרך לקיים את רצון הבורא. כמובן שיהודי צריך לעסוק בכל חלקי התורה הקדושה, ללמוד ולדעת את כל המסכתות שבש"ס, אך אין חולק על כך שכולנו צריכים ללמוד גם הלכה, כדי לדעת את המעשה אשר נעשה.

על אחת וכמה וכמה כשבהלכות שבת עסקינן, שהן מהחמורות שבחמורות. יהודי שאינו ידוע הלכות שבת על בורין, לא יימלט שיעבור על איסורי תורה ואיסורים מדרבנן, כפי שכתב רבינו בעל ה'יערות דבש'.

אז למה באמת לימוד ההלכה אינו זוכה לכבוד הראוי לו? מדוע אנחנו לא נוהים אחר לימוד ההלכה בהמונינו?

נכון, רבבות יהודים לומדים 'דף היומי בהלכה', וכן עוסקים בהלכות במסגרות אחרות או באופן פרטי, איש איש בדרכו שלו וההלכות שהוא בוחר ללמוד. ובכל זאת, השאלה במקומה עומדת, כיצד קורה שלימוד ההלכה קצת ננטש? סביר להניח שלשאלה הזאת יש יותר מתשובה אחת, אבל בכל זאת נתמקד הפעם בתשובה אחת, שנראה שהיא המרכזית והיעיקרית. הקושי הגדול של רוב האנשים, בלימוד ההלכה, נעוץ בכך שגם אחרי

קבלו עכשיו את המתנה

ארגון 'אחינו ו'דרשו' מזמינים אותך להיות שותף מגוון רחב של כלי כסף, וכל ספרי 'דרשו' עד לשווי של ובנוסף קבל כרטיסי הגרלה להגרלה

להלן מגוון אפשרויות

מתנה בשווי 533 ש"ח מסלול מס' 15	מתנה בשווי 514 ש"ח מסלול מס' 3	מתנה בשווי 508 ש"ח מסלול מס' 14	מתנה בשווי 320 ש"ח מסלול מס' 1
בתרומה ע"ס 23 ש"ח לחודש 18X חודשים סה"כ 414 ש"ח	בתרומה ע"ס 20 ש"ח לחודש 18X חודשים סה"כ 360 ש"ח	בתרומה ע"ס 20 ש"ח לחודש 18X חודשים סה"כ 360 ש"ח	בתרומה ע"ס 20 ש"ח לחודש 12X חודשים סה"כ 240 ש"ח
מקבלים:	מקבלים:	מקבלים:	מקבלים:
סט 'משנה ברורה' מהודר 'חומשה חומשי תורה' בכרך אחד 'דרשו'	סט 'משנה ברורה' מהודר ספר 'חפץ חיים'	סט 'משנה ברורה' מהודר סט 'חפץ חיים ושמירת הלשון'	סט 'משנה ברורה' מהודר בהוצאת 'דרשו'
ספר 'חפץ חיים'	ספר 'דרש דוד מועדים' 2 כרכים	סכין לחלות מְקָסָף	כרטיס להגרלה הגדולה
כף הגשה לעוגה מְקָסָף	סכין לחלות מְקָסָף	2 כרטיסים להגרלה הגדולה 50.000 ש"ח	2 כרטיסים להגרלה הגדולה 50.000 ש"ח
מתנה בשווי 533 ש"ח	מתנה בשווי 514 ש"ח	מתנה בשווי 508 ש"ח	מתנה בשווי 320 ש"ח

להשתתפות וקבלת המתנות מוקד

הכי טובה לרחנוכה

בזיכוי הרבים, ולזכות מיידית במתנות יקרות ערך: **1.052 ש"ח**. על כל תרומה חודשית מ-20 ש"ח ומעלה. **הגדולה בשווי 50.000 ש"ח.**

התרומות וקבלת המתנות:

<p>מתנה בשווי 1.052 ש"ח מסלול מס' 16</p> <p>בתרומה ע"ס 35 ש"ח לחודש 20X חודשים סה"כ 700 ש"ח</p> <p>מקבלים: סט 'משנה ברורה' מהודר 'חמשה חומשי תורה' בכרך אחד 'דרשו' סט 'חפץ חיים ושמירת הלשון' גביע יוקרתי מְקֻסָּף כף הגשה לעוגה מְקֻסָּף סכין לחלות מְקֻסָּף 7 כרטיסים להגרלה הגדולה 50.000 ש"ח</p> <p>מתנה בשווי 1.052 ש"ח</p>	<p>מתנה בשווי 1.052 ש"ח מסלול מס' 7</p> <p>בתרומה ע"ס 35 ש"ח לחודש 20X חודשים סה"כ 700 ש"ח</p> <p>מקבלים: סט 'משנה ברורה' מהודר 'חמשה חומשי תורה' בכרך אחד 'דרשו' ספר 'חפץ חיים' הספר החדש 'מועד לדוד' גביע יוקרתי מְקֻסָּף כף הגשה לעוגה מְקֻסָּף סכין לחלות מְקֻסָּף 7 כרטיסים להגרלה הגדולה 50.000 ש"ח</p> <p>מתנה בשווי 1.052 ש"ח</p>	<p>מתנה בשווי 650 ש"ח מסלול מס' 6</p> <p>בתרומה ע"ס 27 ש"ח לחודש 18X חודשים סה"כ 486 ש"ח</p> <p>מקבלים: סט 'משנה ברורה' מהודר גביע יוקרתי מְקֻסָּף 4 כרטיסים להגרלה הגדולה 50.000 ש"ח</p> <p>מתנה בשווי 650 ש"ח</p>	<p>מתנה בשווי 594 ש"ח מסלול מס' 5</p> <p>בתרומה ע"ס 25 ש"ח לחודש 18X חודשים סה"כ 450 ש"ח</p> <p>מקבלים: 'חמשה חומשי תורה' בכרך אחד 'דרשו' גביע יוקרתי מְקֻסָּף כף הגשה לעוגה מְקֻסָּף סכין לחלות מְקֻסָּף 5 כרטיסים להגרלה הגדולה 50.000 ש"ח</p> <p>מתנה בשווי 594 ש"ח</p>
--	---	---	--

'אחינו' ו'דרשו': 02-5609000

בחלון, בפתח החצר או בפתח חדר המדרגות? כל הדעות על מקום הדלקת החנוכה

וגם מה אסור לעשות בזמן שנרות החנוכה דולקים?

נרות חנוכה: מי מדליק וכמה נרות מדליקים?

מצות נר חנוכה - נר אחד לאיש וכל בני ביתו, והמהדרין - נר לכל אחד, והמהדרין מן המהדרין - נר אחד ביום הראשון, ומוסיפים נר אחד בכל לילה; ונהגו כל ישראל כמהדרין מן המהדרין, אלא שלדעת המחבר - אף אם בני הבית רבים, אחד מדליק עבור כולם, ולדעת הרמ"א - כל אחד מבני הבית מדליק לעצמו. ואף לדעת הרמ"א, האשה והבנות אינן מדליקות לעצמן; וכשהבעל והאשה אינם בביתם, דעת הגרש"ז אויערבך, הגר"ש אלישיב, הגר"נ קרליץ והגר"ח קניבסקי שהאשה תדליק לעצמה; אולם לדעת הגר"ש ואזנר והגרא"ל שטיינמן יוצאת האשה בהדלקת בעלה בכל מקום; וכן דעת הגרש"ז אויערבך והגרא"ל שטיינמן לענין משפחה השוהה מחוץ לביתה, שכל בני הבית טפלים לאביהם ויוצאים ידי חובה בהדלקתו. ולגבי קטן - לדעת הרמ"א יש לחנכו להדליק לעצמו, אך אין צורך לחנכו להוסיף נר בכל לילה, וידליק נר אחד בלבד, ויש מהראשונים שכתבו שאין צורך לחנכו כלל להדליק לעצמו, משום שמן הדין אין צורך אלא בנר אחד לאיש וביתו, ואין חובת חינוך להידור מצוה. [שו"ע תרעא, ב, משנ"ב ח-י וביה"ל ד"ה בלילה; ביאורים ומוספים 'דרשו', 27]

מה נחשב ל'בית' לענין הדלקת נר חנוכה?

מי שאין לו בית, או שאינו נמצא בביתו בלילות החנוכה - כתבו הגר"מ פיינשטיין והגרש"ז אויערבך שהוא פטור ממצות נר חנוכה, כיון שהחובה היא על הבית, (ובו היא מוטלת על כל דייר ודייר); וכן דעת הגר"נ קרליץ, אך הוסיף שאין ראוי להפטר ממצוה זו, ולכן חובה על האדם לסדר את עניניו באופן שיתחייב במצוה. אכן, לדעת הגר"ש אלישיב חייב אדם למכור אפילו את כסותו וכדומה, כדי לשכור בית ולקיים בו מצות נר חנוכה, כיון שמצות ההדלקה מוטלת על כל אדם באשר הוא, אלא שמקום ההדלקה הוא בבית, ועליו לדאוג לכך שיוכל לקיים את מצותו. הטס במטוס במשך כל הלילה - לדעת הגרש"ז אויערבך ידליק ללא ברכה, ולדעת הגר"ש אלישיב אינו נחשב כבית כלל ואין להדליק בו. בית שאין בו ארבע על ארבע אמות, שבנוגע לדינים רבים אינו נחשב כבית - דעת הגרש"ז אויערבך והגר"ש אלישיב שאם גובהו עשרה טפחים ויותר, מדליקים בו נרות חנוכה בברכה; וכן דעת הגר"נ קרליץ, כאשר המדליק דר שם בקביעות. ובית שאינו מקורה, או ששטחו קטן משבעה על שבעה טפחים - דעת הגרש"ז אויערבך שיש להדליק בו ללא ברכה. [ביאורים ומוספים למשנה ברורה מהדורת דרשו, תרעא, 6 ו-19]

בחלון, בפתח החצר או בפתח חדר המדרגות? כל הדעות על מקום הדלקת החנוכה, מקום הדלקת נרות החנוכה הוא בפתח הבית הסמוך לרשות הרבים, ואם יש חצר לפני הבית - יש להדליקם בפתח החצר הסמוך לרשות הרבים, והדר בקומה שניה שאין לה פתח ישיר לרשות הרבים ולא לחצר, מדליק בחלון הפונה לרשות הרבים. לדעת החזו"ן איש, החצר שבזמננו, אשר מיועדת בדרך כלל לאויר בעלמא - בניגוד לזמני העבר בהם שימשה החצר לצורכי 'דירה' עיקריים, כטחינה, אפייה, שטיחת פירות ועוד - אין דינה כחצר לענין הדלקת נר חנוכה (ולענינים נוספים), ואין להדליק בפתח החצר, אלא בחלון הפונה לרשות הרבים. ודעת הגר"נ קרליץ והגר"ח קניבסקי שלדברי החזו"ן איש גם חדר-מדרגות אינו נחשב כחצר, ואין להדליק בפתחו אלא בחלון הדירה; וכן דעת האור-לציון הן לענין חצר והן לענין חדר-מדרגות. ולדעת הקהלות-יעקב, חדר מדרגות נחשב כחדר נוסף בבית ולא כחצר. אכן, לדעת הגר"ז סולוביצ'יק אף שהחצר אינה משמשת לצורכי דירה דינה כחצר, ויש להדליק את הנרות בפתחה הסמוך לרשות הרבים; וכן דעת הגרש"ז אויערבך והגר"ש אלישיב הן לענין חצר והן לענין חדר-מדרגות, אך נחלקו לענין מגרש חניה שאינו משמש לכניסה ויציאה: לדעת הגרש"ז אין דינו כחצר, ולדעת הגר"ש אין דינו כחצר. [שו"ע תרעא, ה; ביאורים ומוספים 'דרשו', 45]

מה אסור לעשות בזמן שנרות החנוכה דולקים?

ימי החנוכה מותרים בעשיית מלאכה, והנשים נוהגות שלא לעשות מלאכה במשך כמחצית השעה מעת שהודלקו הנרות בביתן, לאות היכר שאסור להשתמש לאור הנרות, ואין להקל בכך; ודוקא נשים, לפי שתחילת נס התשועה מידי היוונים היה על ידי אשה, אך ישנם מקומות שגם האנשים מחמירים בדבר. והפוסקים דנים אילו מלאכות כלולות במנהג זה: לדעת הגר"ש ואזנר לא נהגו כן אלא בתפירה וכיוצא בה, ולא בבישול ואפייה, והוסיף שיש להמנע ממלאכה שיש בה עמל, כגון שטיפת רצפה, וכן שטיפת כלים כאשר יש בה טורח רב; וכעין זה דעת הגר"ח קניבסקי והגר"נ קרליץ. אכן, לדעת הגר"ש אלישיב והגר"ח פ' שיינברג כל מלאכה שיש בה היסח הדעת כלולה במנהג זה, ולכן אין להתעסק גם בבישול, אפייה, עריכת קניות במכולת ועוד, ואף כיבוס במכונת-כביסה בכלל המנהג; וכן הובא בשם הגר"י פישר, שמנהג ירושלים שלא לעסוק אף בבישול ואפייה, וכך נהגו הנשים בבית הגרש"ז אויערבך (למעט בישול ואפייה לצורך אותה שעה). והוסיף הגר"ש אלישיב שבעת הצורך פעמים שניתן להקל, כיון שמנהג-איסור זה אינו חמור כל כך, ועוד הוסיף שבמקומותינו אין האנשים נוהגים מנהג זה. [שו"ע תרע, א ומשנ"ב ג-ה; ביאורים ומוספים 'דרשו', 15]

לקט זה הובא בניוז היומי של 'דרשו' הפותח בעל יום' הצטרפו גם אתם וקבלו חומר מרתק
מדי יום אצלכם במייל: dirshu@dirshu.co.il

מדוע מברכים על ראיית הקשת, הרי היא עניין טבעי הנוצר מלהט השמש המכה בעננים ביום הגשם?

אלו סוגי קשתות קיימים? ומה ההבדל ביניהן? - הלכות וטעמים בעניין ברכת הראיה על הקשת

בעולם נתחדשה בזמן נח, כשהקריב קרבנות לאחר שיצא מהתיבה, וקודם לכן לא הייתה נראית הקשת.

חיוב ברכה זו: אף אם יודע שיש קשת אין חיוב ללכת לראות הקשת כדי לברך, וכל שכן כשנמצא באמצע התפילה או באמצע לימוד תורה (מקור חיים לבעל חוות יאיר בקיצור הלכות רכט), והטעם: משום שברכת הקשת היא מברכות הראיה שאין חיוב לצאת ולראותן כדי להתחייב לברך. צורת הברכה להביט בה מעט קודם הברכה, וכן כתב בשו"ע (רכט א): "רואה ומברך", והטעם שכתוב לשון 'ראיה' ולא שיביט בה: לפי שאמרינן בחגיגה (טז, א) המביט בקשת עיניו כהות, לכן רואה אותה ומברך (משנ"ב רכט ס"ק ה).

עמידה בברכה: יש אומרים שאין צריך לעמוד בברכה זו, ככל ברכות השבח שרשאי לברך בישיבה [חוץ מברכת הלבנה] (אבודרהם דיני ברכת השחר), ויש שאומרים שראוי להדר ולעמוד כשמברך על הקשת, לחשיבות הברכה (עיין תשובות והנהגות ח"ג עו).

שיעור ראיית הקשת לברכה: יש אומרים שאין לברך אלא א"כ רואה את הקשת כחצי גורן עגולה, הטעם: מפני שהקשת שהראה הקב"ה לנח היתה עגולה כחצי גורן, ורק על כמותה אפשר לברך (פירוש תוספת חכמים ברכות פרק ט משנה ב ד"ה הרואה), אבל כשרואה קצת אינו מברך עם שם ומלכות (תשובות והנהגות ח"ג סימן עז). ויש אומרים שמברך אף אם רואה רק חלק מהקשת, והטעם: לפי שברכה זו אינה הודאה לה' על עצם ראיית הקשת, אלא הודאה לקב"ה על זכירת הברית שכת עם נח ובניו, לבלתי הביא עוד מבול על הארץ, וגם בראיה חלקית של הקשת יש להודות בכך (ברכת ה' פרק ד לה).

לא ברך בשעת ראייה ראשונה, מיד כשראה את הקשת, יכול לברך כל זמן שהקשת נראית, ויראה אותה בחטף קודם הברכה ויברך. ברכת הקשת מברך רק פעם אחת ביום כדין רעמים וברקים, אא"כ נתפרו העבים ושוב התקדרו השמים ונראית הקשת, שאז מברך שוב (ברכת הבית שער כט יט).

ברכה בתוך ל' יום: אם ראה את הקשת שוב בתוך ל' יום חוזר ומברך, והטעם: לפי שלא צריך ל' יום אלא בדבר שמברך על אותו דבר גופו, כגון הרואה את הים הגדול ושוב חוזר ורואהו אבל הקשת שרואה ביום זה אינה הקשת שרואה ביום המחרת, והווי דומיא דברקים ורעמים (משנ"ב רכט ס"ק ב, מחזיק ברכה רכט).

הסתכלות בקשת

אסור להסתכל בקשת הרבה (טור רכט א), בשו"ע (שם) כתב שאסור להסתכל בה ביותר, הגמרא בחגיגה (טז, א) אומרת: "המסתכל בקשת ראוי שלא יבוא לעולם, והטעם: לפי שלא חס על כבוד קונו, שהמסתכל מהרהר בלבו שכביכול יש איזה דמות לבורא, לפי שהקשת בדמות נראה כבוד ה'" (הערוך ערך קשת). עוד מובא כי "המסתכל בה ביותר עיניו כהות" (חגיגה טז, א באר היטב רכט ב בשם השל"ה).

יש אומרים שאין לומר לחברו שיש קשת, והטעם: דהווי מוציא דיבה, כיון שכשיש קשת הוא סימן קללה, שרוצה הקב"ה להביא מבול לעולם (משנ"ב רכט ס"ק א בשם חיי אדם כלל ס"ג ס"ד).

ויש אומרים דטוב ונכון שיספר לחבריו שנראית הקשת, והטעם: כדי שיראו אותה גם הם, ויתעורר לבם לתשובה אמיתית, ועל ידי זה גם הם יתנו תודה וברכה לקב"ה, שזוכר את ברית הקשת שכת עם נח (ספר ברית כהונה או"ח מערכת ק ערך קשת סעיף ג, עיין ספר חסידים).

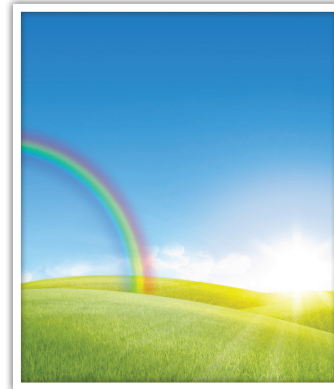
הרואה הקשת אומר: "ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם זוכר הברית [ו] נאמן בבריתו וקיים במאמרו" (טושו"ע רכט א).

קשת בענן: הקב"ה נשבע לנח אחר המבול, שיותר לא יהיה מבול לשחת את הארץ וכת על זה ברית, ונתן סימן שמראה הקשת בענן יהיה במקום המבול.

ברכה בשם ומלכות: בטור ובשו"ע (רכ"ט, א') מובא לברך ברכת הקשת בשם ומלכות, וכן כתב הכנסת הגדולה (שם), שיש לברך בשם ומלכות וכן נפסק.

היערות דבש ועוד, הקשו מדוע מברכים על ראיית הקשת, הרי הוא עניין טבעי הנוצר מלהט השמש המכה בעננים ביום הגשם, כמו השם צלוחית מלאה מים מול קרני השמש, ומדוע תקנו לברך ברכה בראיה זו, ומה הכוונה שהקשת היא אות ברית?

וביאר [על פי הזהרה] שיש ב' סוגי קשתות, אחת קשת שיש בה הרבה גוונים וזה דבר טבעי, הקשת השנייה שהיא זכר לברית מראה תכלת לגמרי, והטעם שהמראה תכלת: לפי שהתכלת מלשון כליה ר"ל, והתכלת מראה שנתחייבו כביכול ישראל כליה.

והוסיף שצריך לימוד והבחנה בין 'סוגי הקשתות, שהקשת המזכרת הברית באה לעורר בתשובה ולחדול מרע. ולפ"ז לעניין ברכה אין לברך על הקשת הנראית לפנינו בגווניה, שהרי לא נאמר על זה "זוכר הברית" (יערות דבש ח"א דרוש יב).

יש שכתבו שלדבריו יש לברך בלא שם ומלכות (בן איש חי פרשת עקב אות י"ז) והוסיף שאין דבריו הנדרשים בדרש כדאין לעקור מנהג ישראל תורה, שנהגו לברך בשם ומלכות. טעם אחר: הקשת המדוברת היא

קשת שבאה ונעלמת מיד, אבל הקשת שנמצאת הרבה זמן איננה הקשת של הברית (עמק ברכה נח ט יד ד"ה ונראה).

טעם אחר: שהקשת לא היתה נראית אם היינו זכאים, כי א"א לטבע הקשת אלא כשיורד המטר ביום והחמה זורחת ואילו היינו זכאים לא היה יורד מטר אלא בלילה, בשעה שבני אדם בביתם כמו בליל שבת (רמ"א תורת העולה ח ב פרק ד).

ביאור ברכת "זוכר הברית"

הברית שכת הקב"ה עם נח שלא יבוא עוד מבול לעולם, כמו שנאמר (בראשית ט' י"ב-ט"ו): "ויאמר אלקים... זאת אות הברית את קשתי נתתי בענן". "וקיים במאמרו" - אפילו שלא היתה ברית, כיון שאמר בדיבור שלא יהיה מבול לשחת הארץ, ברוך הוא שמקיים מאמרו (משנ"ב רכט ס"ק ד בשם אבודרהם).

הטעם שמברך ב' ברכות: "זוכר הברית" ו"נאמן בבריתו"

לפי שנחלקו בגמרא (ברכות נט, א) מאי מברך? יש אומרים שיברך "זוכר הברית", תנא רבי ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברקאי אומר, שמברך "נאמן בבריתו וקיים במאמרו", אמר ר' פפא הילכך נימרינהו לתרוויהו "זוכר הברית" ו"נאמן בבריתו" (בח רכט א).

הטעם שאין מברכים "עושה מעשה בראשית", אף שהקשת נבראה ביום שישי מימי בראשית בין השמשות (אבות פרק משנה ו): כיון שהיראותה

כמה מצוות מקיימים כשהולכים להסתפר ע"פ תורה?

מהו השיעור של הפיאות והזקן וממה צריך להזהר

מסכת מכות

והתשבץ (ח"ב ס' ק') כתב שהגירסא הנכונה ארבעים שערות ונתן לזה טעם ע"ש. והסמ"ג הקשה עליו שבתוספתא במכות מבואר שהתולש שתי שערות מן הפיאה חייב, וביארו הדרישה והב"ח יו"ד סי' קפ"א כוונתו, דמהתוספתא מוכח שאסור לתלוש שתי שערות מכל רוחב הפאות, שאם יש שיעור מסוים כל שתלש כמה שערות אם נשאר ארבעים שערות הרי הוא פטור, ואם היה רק ארבעים שערות, אפילו בשערה אחת חייב כיוון שלא נשאר שיעור, לכן בהכרח שאיסור השחתת הפאות על כל המקום של הפאות והתולש שתי שערות חייב.

להלכה פסק השו"ע יו"ד סי' קפ"א שמקום הפאות מכנגד שער שעל פדחתו ועד למטה מן האוזן מקום שלחי התחתון יוצא ומתפרד שם וכל רוחב מקום זה לא תגע בו יד.

וכן המשנה ברורה (סי' רנ"א ס"ב בבה"ל) כתב להזהיר ע"ז שלא לגלח אפילו קצת מן הפאה, וגם השער שכנגד האוזן עד לחי התחתון הוא בכלל הפאות (כשצומח שם בגיל הבחורות), ואסור מן התורה לגלחו, והאיסור הוא גם על הספר וגם על המספר, וכשמגלח ראשו במכונת תספורת באזור מקום הפאות צריך להקפיד שיהיה מספר גבוה שישאר שיעור שערות במקום זה. כתב הפלא יועץ (ערך גלוח) שבשעה שמסתפר יכוון לקיים מצות השם יתברך שאינו מניח להקיף פאת ראשו וזקנו, ובזה חשוב כמו שקיים את הלא תעשה במקום עשה. וכתב שהוא נוהג לומר לפני הגלוח בזה הלשון: לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, הרינו מוכן לגלח שערות ראשי לכבוד שבת, ואני מוכן להיזהר מלהקיף פאות הזקן לקיים מה שאמרה תורה לא תקיפו פאת ראשכם ולא תשחית את פאת זקנך, הכל כאשר לכל לעשות נחת רוח ליוצרנו ולתקן הדברים בשרשן במקום עליון, ויהי נועם וגו'.

וכתב בספר הגן (ליום רביעי) הובא בשבט מוסר (פרק ח"י) מעשה נורא בעניין זה ממנו יוצא כמה חמור עניין גילוח הזקן בתער ועניין הקפת הראש במקום הפיאות עיין שם

מזה תסמר שערות אנוש ממצוות התלויות בשער, ואשרי המזהיר לחבריו שלא להיכשל באיסורי הפאות והזקן.

מה יפה לראות בחנות של ספר ירא שמים שתלה מודעה עם המצוות שיש לכוון לקיימן בשעת התגלחת, וכגודל העונש לעובר. יש ללמוד גודל השכר לנוהרים ומקיימים את המתווה כתיקונה.

בעניין האיסור להשחית את הפאות, יש מחלוקת ראשונים האם האיסור הוא לגלח את כל הפאות באופן שלא נשאר בכלל פאות, אבל אם גלח מקצת הפאות ונשאר קצת אין בזה איסור, או שיש איסור לתלוש ממקום שהוא בכלל פאות הראש דהיינו מאזניו עד כנגד הצדעים ועד למטה מן האוזן, ובכל מקום זה אסור לתלוש ואם תלש שתי שערות חייב מלקות, או צד שלישי שיש שיעור לשערות הפאות ואסור לקצר עד שלא ישאר שיעור זה, אבל מה שיש בפאות יותר מן השיעור יהיה מותר לגלח.

ונבאר דעות הראשונים ומה נוקטים להלכה, הנה בלשון חז"ל מובא איסור גילוח הפאות בלשון הקפת הראש, שמשוה צדעיו לאחורי אוזנו ולפדחתו ופירש"י במכות (דף כ): שבאחורי אזנו אין שערות וכן במצחו אין שערות, אבל בצדעיו שבאמצע יש שער, ואם הוא משהו ונוטל כל השיער שבצדעיו למדת אחרי אזנו זהו מקום סוף הראש, משמע מדבריו שהאיסור הוא רק כאשר מגלח את כל הפאה ונעשה צדעיו שוה לאחורי אזנו, וכן דקדק הבית יוסף (ס' קפ"א) ע"ש שכתב דיש לדחוק בכוונת רש"י שאוסר גם במקצת. הרמב"ם (פי"ב מעבודה זרה ה"ו) כתב פיאה זו שמניחין בצדע לא נתנו בה חכמים שיעור, ושמענו מזקנינו שאינו מניח פחות מארבעים שערות. ובטור סי' קפ"א הביא הגירסא ארבע שערות עיין בבית יוסף שתמה ע"ז,

קבל את הגיליון ישירות למייל

<<< שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il >>>

קו השיעורים של 'דרשו' מתחדש עבורכם!

חדש!

שיעורי 'דף היומי בהלכה' באידיש ובצרפתית

חדש!

לשמוע את הניחוי היומי 'הפוחת בכל יום' תכנית יומית בענייני דיומא משולבת עם:
הלכה יומית, סיפורי צדיקים, פינת התחזקות ועוד... בהגשת הרב אברהם פוקס - **שלוחה 3**

חדש!

תכנית מרתקת על פרשת השבוע משולבת בסיפורים מדהימים
בהגשה משותפת של שלום יכנס ומשה הרמן - **שלוחה 7**

חדש!

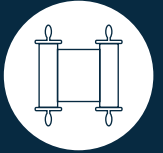
האזנתם לשיעור ב'דף היומי בהלכה' ויש לכם שאלה? -
הקישו 8 ותועברו לשיחה עם רב שישמח לענות לשאלותיכם

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

077-261-3337 חייגו:

סיכום שבועי בדרך היומית בהלכה

מה נחשב לסעודה לענין 'קידוש במקום סעודה'? האוכל באמצעות צינור - האם חייב בקידוש? ומי רשאי לכתחילה לקדש על הפת במקום על היין?

קידוש במקום סעודה

- * אין יוצאים ידי חובת קידוש בשבת אלא במקום סעודה, וכתבו ראשונים אסמכתא לדבר מהכתוב בספר ישעיהו: "וְקָרְאתָ לְשֵׁבֶת עֲנָג" - במקום עונג, שהוא הסעודה, שם תהא הקריאה של קידוש.
- * שני מקומות שניתן לראות מזה לזה - יש אומרים שנחשבים כמקום אחד לענין קידוש במקום סעודה. ובשני בתים נפרדים, אין להקל בכך אלא בדיעבד, כשאין אפשרות אחרת.
- * מי שהיה בדעתו בשעת הקידוש לאכול במקום אחר - יש אומרים שאם שני המקומות תחת קורת גג אחת, נחשבים הם כמקום אחד לענין קידוש במקום סעודה. אך אין ראוי להקל בכך אלא בשעת הדחק.
- * יש להסמיך את הסעודה לקידוש, ולא להפסיק ביניהם אף למשך זמן קצר. ופוסקי זמננו הורו שהכוונה למשך זמן שיש בו היסח הדעת, ולכן שהייה של מספר דקות אינה נחשבת להפסק.
- * בין הקידוש לסעודה, לכתחילה אין לצאת ממקום הקידוש למקום אחר, ובמיוחד אם היציאה החוצה כרוכה בשהייה ממושכת, משום שעצם שינוי המקום נחשב להפסק בין הקידוש לסעודה.
- * לדין קידוש במקום סעודה, מועילה אכילת כזית של פת או מיני מזונות. ולדעת השולחן ערוך והרמ"א, אף שתיית רביעית יין נחשבת כסעודה לענין זה; ואין להקל בכך אלא בשעת הדחק.
- * תמרים, שנאמר עליהם בגמרא שהם מזינים, והמברך עליהם בשגגה ברכת 'הזן' מברכת המזון יצא ידי חובתו - נחלקו הפוסקים אם אכילתם נחשבת לסעודה לענין קידוש במקום סעודה.
- * המקדש שלא בסמוך לסעודת פת - יש אומרים שרצוי לקדש שנית בבואו לסעוד סעודת פת (אך בלילה, לא יברך שנית את ברכת הקידוש, כמובן, אלא הגפן בלבד).

קידוש בשמיעה מפי אחר

- * כל ישראל ערבים זה לזה לקיום המצוות, ולפיכך, יכול מי שכבר יצא ידי חובת מצוה מסוימת, להוציא אדם אחר ידי חובתו בה, כיון שכל עוד יש אדם מישראל שלא יצא ידי חובה, הרי זה כאילו הוא עצמו לא יצא ידי חובה.
- * יכול אדם להוציא את חברו ידי חובה בברכות 'בורא פרי הגפן' שבקידוש, אף כשאינו יוצא אז ידי חובת קידוש, ואינו שותה בעצמו. אולם, אם חברו יכול לברך בעצמו, רצוי שיעשה כן.
- * האוכל סעודת שבת מבעוד יום, ומסיבה כלשהי אינו יכול לקדש בעצמו - הסתפקו הפוסקים, אם יכול לצאת ידי חובה בשמיעה מפי אדם שטרם קיבל שבת.
- * מי שאין ברשותו מזון, או שאוכל באמצעות צינור המיוחד לגופו ולא דרך הפה - פטור מקידוש; אך מי שאינו אוכל דגן, ומזונו מירקות וכדומה בלבד - חייב בקידוש, וישמע קידוש מאחר.

קידוש שלא על היין

- * יש אומרים שבמקום שאין מצוי בו יין, ועיקר שתיית בני המקום היא ממשקה אחר - ומכונה משקה זה 'חמר מדינה' - ניתן לקדש עליו; ובלבד שלא מדובר במים. ויש חולקים.
- * בהמשך לאמור: יש הסוברים שמן הדין ניתן לקדש על 'חמר מדינה', אך בקידוש הלילה, אם אין ברשותו יין, יקדש דווקא על הפת. ואילו ביום - יקדש דווקא על חמר מדינה. וכן הלכה.
- * מי ששתיית יין מעיקה עליו, רשאי לקדש על הפת אף כשבידו יין. ואם נהנה מהיין, אלא שהפת חביבה עליו יותר - נחלקו הפוסקים אם צריך לקדש על היין, או שאף הוא רשאי לקדש על הפת.